

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1965

ΑΡΙΘ. 5

ΟΡΘΟΔΟΕΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΠΑΝΤΙ

Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποκαλεῖται ἡ κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν πανηγυρικὴ καὶ ἑορταστικὴ ἐξαγγελία ὑπὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς δογματικῆς ἀκριβείας καὶ ἡ αὐστηρὰ ὑπ' αὐτῆς καταδίκη πάσης πλάνης, σημειουμένης ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς δογματικῆς διδασκαλίας.

★

Ἡ ἐξαγγελία αὕτη ἐπραγματοποιήθη τὸ πρῶτον τὴν 11 Μαρτίου 843. Κατὰ τὴν εὐσημον καὶ ὄντως μεγάλην ἐκείνην ἡμέραν, παρουσία τοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦ Πατριάρχου, τῆς Συγκλήτου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ παμπληθοῦς λαοῦ, ἀνεγνώσθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας τὸ «Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας». Ὁ ἱερός δηλαδὴ τόμος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐβεβαιούτο καὶ διεκηρύττετο δι' ὅλου τοῦ περιεχομένου του, ὅτι: «Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων· αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων· αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων· αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξεν».

★

Ἐκτοτε ἡ πανηγυρικὴ αὕτη διακήρυξις ἐπανελαμβάνετο κατ' ἔτος κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καὶ μετὰ τὴν ἰδίαν μεγαλοπρέπειαν καὶ τάξιν. Καθιερώθη δηλαδὴ, ὡς πανεκκλησιαστικὴ ὁμολογία πίστεως. Ὡς παλλαϊκὴ βεβαίωσις διὰ τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν δογμάτων τῆς Οἰκουμένης Ἐκκλησίας. Ὡς ἐκδήλωσις τῆς στερεᾶς καὶ παγκοίνου ἀποφασιστικότητος πρὸς περιφρούρησιν τῆς Ὁρθοδόξου κοινωνίας, ἀπὸ πάσης πλάνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀντιεκκλησιαστικῆς ἐπηρείας· καὶ ὡς καθολικὴ μαρτυρία—ὅπως διαφυλαχθῇ—

πάση θυσίᾳ—ὁ πολυτιμότερος θησαυρὸς πίστεως, ὁ κληρονομηθεὶς ἀπὸ τῶν πρώτων Χριστιανικῶν αἰώνων. Καὶ τὴν σημασίαν αὐτὴν ἔχει καὶ μέχρι σήμερον.

★

Εὐτυχεῖς καὶ μακαρισταὶ ἀληθῶς αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἡ ἀκριβεία τῶν δογμάτων ἦτο ἀρχὴ καθολικῆ. Ἡμέραι, καθ' ἃς ὁ Βασιλεύς, ἀναλαμβάνων τὸν θρόνον, ἀπεδέχετο πανηγυρικῶς νὰ ὑπεραμύνεται τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ νὰ προστατεύῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες ἠγωνίζοντο πεπαρασιασμένως ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· μὴ χαριζόμενοι πρὸς οὐδένα· καὶ μὴ ὑποχωροῦντες εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν πῖσιν τῶν καιρικῶν περιστάσεων· ἀλλ' ὑψοῦντες εὐτόλμως τὴν φωνὴν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν δογμάτων καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ. Ὁ δὲ λαός, διατηρῶν ὅλην τὴν θερμὴν τῆς πίστεως καὶ ὅλην τὴν οὐρανόφοιτον ἠθικὴν αἴγλην τοῦ πρωταρχικοῦ Χριστιανισμοῦ, διεκρίνετο διὰ τὴν συνειδητὴν του θρησκευτικότητά· καὶ ὑπεστήριξεν ἐνεργῶς τοὺς γενναίους προασπιστάς τοῦ ἱερωτάτου κειμηλίου τῶν Ὁρθοδόξων δογμάτων καὶ κανόνων.

★

Τὸ αἶσθημα τῆς εὐσεβείας ἦτο τότε ζέον. Διηπλοῦτο καὶ διεπότιζεν ὅλον τὸν λαϊκὸν ὀργανισμόν. Διεδόρφωσε τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμόν. Καὶ καθιέρωσε ἐκτοτε τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, ὡς τὴν ἀμόλυτον, ἀμετάθετον καὶ λαμπρὰν τῆς Ὁρθοδοξίας καθέδραν. Χάρις δέ, ἀναμφισβητήτως, εἰς τὸν ἐ-

ξάισιον αὐτὸν πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος ὡς ἄλλο οὐράνιον μάννα ἐξέθρεψε τὰς συνειδήσεις τοῦ λαοῦ μας, τὸ Γένος μας καὶ τὰς σταυροφορικὰς ὀρδὰς τῆς Δύσεως ἀπέκρουσε. Καὶ διεσώθη βραδύτερον ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν τῆς Τουρκικῆς βαρβαρότητος. Καὶ εἰς μίαν ἐκθαμβωτικὴν ἱστορικὴν πορείαν, κατέκτησε τοὺς θριάμβους του, ἐγέννησε καὶ ἐγαλούχησε τοὺς σοφοὺς, τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς ἀγίους του, καὶ ἀπέβη φῶς ὅλου τοῦ κόσμου.

★

Δυστυχῶς ὁ ἔνθεος καὶ δημιουργικὸς αὐτὸς δυναμισμὸς τῆς Ὁρθοδόξου συνειδήσεως, ποὺ ἐκορυφώθη καὶ ἐξήστραψεν εἰς τόσους ἐξαισίους ἄθλους, ἤρχισε ν' ἀτονῆ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει τοῦ Ἔθνους· καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτούς. Καὶ ὑπὸ τὴν φθοροποιὸν ἐπίδρασιν καινοφανῶν καὶ κενοφάνων διδασκαλιῶν, μειοῦται ὀσημέραι ἢ φιλόθεος καὶ φιλορθόδοξος ἔφεσις· καθ' ἧς, μὲ ἐναγώνιον πάθος, ἀντιμάχεται ἢ ἀγία μας Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν πολιὰν τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς ποιμαντορικῆς σύνεσιν.

Δὲν κατανοεῖται δυστυχῶς ἐπαρκῶς ὑπὸ τῆς παντοειδοῦς ἡγεσίας μας, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ὑπῆρξε διὰ τὸ Ἔθνος μας τὸ Διοπετὲς Παλλάδιον καὶ ἡ ζώνη τῆς Λευκοθέας, διὰ τῆς ὁποίας ἐσώθημεν, ὅπως ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Ὀδυσσεύς, ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν καὶ τὴν ἐξουθένωσιν. Ἀφ' ἐνὸς ἢ ὑλιστικοποίησις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι βυθισμένος ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, καλύπτει μὲ ἀχλὺν, καὶ παρακωλύει τὴν ἀποκάλυψιν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ὑπερόχου πνευματικοῦ κόσμου τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ἀφ' ἑτέρου—πεπλανημένως ἢ κακοπίστως—καταγγέλλεται αὕτη, ὡς σύστημα ἀπηρχαιωμένον καὶ διατελοῦν εἰς κατάστασιν ναρκώσεως. Καὶ παρανοουμένη ἀνεπιτρέπτως, διαβοᾶται ὡς ὀργάνωσις ἐξωτερική, τὴν ὁποίαν δῆθεν περιβάλλουν ἀνυπέβλητα τείχη στατικῶν ἀντιλήψεων!...

★

Καὶ ὁμως τὸ ἀντίθετον ὅπως συμβαίνει. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἢ συνεχῆς καὶ μυστικὴ πρὸς τὸν Θεὸν ἐν Χριστῷ κοινωνία, καὶ ἢ ἐν χάριτι ἀνακαινίσις παρὰ τοῦ ἀγίου καὶ ζωο-

ποιοῦ Πνεύματος τῶν πιστῶν, ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους. Καὶ δεχομένη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος—μέσω τοῦ αἰωνίου ἀνθρώπου, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ—ἔχει τὰς ρίζας του ἐν τῷ Θεῷ, κατ' «εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» τοῦ ὁποίου ἐπλάσθη, ἀτενίζει ἀδιακόπως πρὸς τὸν Οὐρανόν. Καὶ ἀποδέχεται, ὅτι ἀπροσμέτρητος καὶ ἀπύθμενος εἶναι, ὅπως οἱ οὐρανοί, καὶ ὁ δυναμισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως. Κατανοοῦσα δὲ ἐσωτερικώτερον τὴν Χριστιανικὴν ἀποκάλυψιν, ἀποβλέπει εἰς τὴν θέωσιν τῆς ζωῆς· εἰς τὴν φανέρωσιν δηλαδὴ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς.

Εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀποπνέουσιν τὸ διαυγὲς ἐλληνικὸν πνεῦμα, ὑπάρχει τὸ αὐθεντικὸν τὸ φῶς τῆς Γνώσεως καὶ πραγματικὸς φωτισμὸς συνειδήσεως. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν Χριστὸν καὶ μόνον δέχεται ὡς κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ αἰσθανομένη ὅτι ἀποτελεῖ τὸ ἀείζωνον μυστικὸν σῶμά του, δὲν ἀποδέχεται ἀντιλήψεις καὶ συστήματα, τὰ ὁποῖα ὑποβιβάζουν τὸν Χριστιανισμόν εἰς χαμηλὴν βαθμίδα· καὶ ἀπονέμουν τὴν θεῖαν ιδιότητα τοῦ Ἀλαθήτου εἰς τὸ ἀνθρώπινον στοιχείον, θεωροῦντα οὕτω τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα, ὅχι ὡς ἀνθρωπίνην, ἀλλ' ὡς μίαν θεοφάνειαν!

★

Διερχόμεθα ἀληθῶς εἰς τὴν χώραν μας μεταβατικὴν περίοδον μετασχηματισμοῦ καὶ βαθείας κρίσεως. Ὁ Ἑλληνισμὸς δίδει μάχην συγκλονιστικῆς δραματικότητος. Καὶ ἔχομεν διὰ τοῦτο ἱεράν ὑποχρέωσιν, εὐρύνοντες ὅλοεν τὴν συνείδησίν μας καὶ ἐμβαθύνοντες τὴν πεῖραν μας, νὰ προσδεχώμεθα δαψιλέστερον καὶ ἀφρονώτερον τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Ὡς τοῦτο ἐξεπορεύθη ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν του πηγὴν, ὡς ἡρμηγεύθη θεοπνεύστως ἀπὸ τοὺς ἀγίους Πατέρας τῆς Ὁρθοδοξίας, τοὺς τηλαυγεῖς αὐτοὺς φάρους τῆς τρισηλίου θεότητος καὶ τὰς ἀστειρεύτους πηγὰς τοῦ «ζῶντος καὶ ἀλλομένου» ὕδατος. Καὶ ὅπως ἤνθισεν καὶ ἐμυροβόλησεν εἰς τὴν βυζαντινὴν Ἑλληνοχριστιανικὴν μας παράδοσιν.

★

Ἐχομεν βεβαίως καὶ ἡμεῖς τὰς ἐλλείψεις μας. Καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, πλήρης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. *Πρωτ. 272* Ἀθήνησι 5.2.1965
Διεκ. 116

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1301

Πρὸς
Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις ἡμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Πατοκράτορος.

Ἡ Ἀγιοτάτη Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία, ἡ τὸ ἔργον τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θείου Ἀυτοῦ Δομήτορος συνεχίζουσα εἰς ἠθικὴν περιποίησιν καὶ σωτηρίαν πάντων ἡμῶν, με ὄπλον κρατερόν τὴν τὸν κόσμον νικῆσασαν ἐν Χριστῷ πίστιν καὶ τὴν δι' Αὐτοῦ ἀποκαλυφθεῖσαν τοῖς ἀνθρώποις θεῖαν ἀλήθειαν, μετὰ βαθείας λύπης καὶ ἀλγούσης καρδίας παρατηρεῖ, καὶ δὴ ἐπ' ἐσχάτων, τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινωνίᾳ εἰσροὴν ἀπαράδεκτων ξενικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, με ἀποτέλεσμα τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν ἠθικὴν ζωὴν καὶ πρὸς τὰς Ἑλληνοχριστιανικὰς ἡμῶν παραδόσεις, αἵτινες ἀείποτε κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ νῦν ἐπιζητοῦν νὰ μορφώσουν τὴν ζωὴν ἡμῶν κατὰ

τὸν ὑπογραμμὸν τοῦ Θεανθρώπου καὶ τὸ σύμμετρον κάλλος τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ καὶ δὴ τὴν ἀΐξισιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τὴν ἐκλυσιν τῶν ἠθῶν, παρὰ τῇ νεολαίᾳ ἰδίᾳ.

Τὸ παντὸς εἶδους κάκιστον ἔντυπον, τὸ ἄσεμνον βιβλίον, ἢ με προκλητικὰς εἰκόνας εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις, ὁ γυμνισμὸς, τὰ ἰνστιτούτα καλλονῆς, τὰ ὀθνεῖα καλλιστεῖα, αὐτὸς ἔτι ὁ Τύπος, ὁ περιοδικὸς καὶ ἡμερήσιος ἀκόμη, ὁ ὁποῖος συνήθως βροίθει ἀπὸ παραστάσεις καὶ εἰκόνας ὡς καὶ ἀπὸ εἰδήσεις πάσης φύσεως ἐγκληματικῶν ἐκδηλώσεων καὶ περιγραφὰς ἠθικῶν παρεκτροπῶν, καίτοι οὐχὶ σπανίως καὶ αὐτὸς ἀφίνει κραυγαλέαν τὴν φωνήν, μέτρα σωστικὰ πρὸς ἀναστολὴν τοῦ καθημερινῶς πληθονομένου κακοῦ ζητοῦσαν, συντελοῦν κατὰ μέγιστον βαθμὸν εἰς τὴν επέκτασιν καὶ ἀΐξισιν τῆς ἠθικῆς ταύτης ἐκλύσεως καὶ ἐγκληματικότητος.

Ἄλλ' ὁ κινηματογράφος ἰδίᾳ, με τὰς ἐξηθλιωμένας καὶ κατωτάτης ἠθικῆς στάθμης προβολὰς αὐτοῦ, ἐκάστη τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ σχολὴ με ὅλα τὰ σύγχρονα ἐποπτικὰ μέσα καταστροφικῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιδράσεως καὶ ἠθικῆς διαλύσεως τῶν θεατῶν αὐτοῦ, συντελεῖ, κατὰ κυριώτατον λόγον,

ταπεινώσεως, οὐδέποτε ἰσχυρίσθη καὶ οὐδέποτε ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὸ θεῖον μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐξηγτηλήθη, ὠλοκληρωμένως, εἰς ὅσα ἐγράφησαν ἀπὸ τοὺς θεοφωτίστους ὑπερμάχους τῆς Τριάδος καὶ ὑπηρετάς τοῦ Λόγου. Ἀλλὰ τὸ βάθος καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν ὑπέστη παρ' ἡμῖν τὰς θλάσεις, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἀλλαχοῦ.

Καὶ ὅπως ἐκήρυττεν ὁ Θεῖος Χρυσόστομος: «Μέτρον ἀγάπης, τὸ οὐδαμοῦ ἴστασθαι». Καὶ «οὐ μένομεν· ὀδεύομεν». «Ἐπεκτεινόμε-

θα εἰς ἔμπροσθεν». Πρὸς τὴν Ἀνάστασιν δηλαδὴ, ἡμέραν ἀγάπης καὶ συνδιαλλαγῆς. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἀκτινοβολεῖται εἰς τὰς καρδίας ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Καὶ θὰ εἴμεθα ἀληθῶς εὐτυχεῖς, ἐάν εἰς τὴν ὀρθόδοξον αὐτὴν πορείαν μας, πορείαν μεταποιήσεως καὶ θεώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τῆς φύσεως τοῦ κόσμου, εὐρεθῶμεν συνοδοιποροῦντες με τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς ἡμῶν. Ὁρθοδοξοῦντας καὶ ὀρθοπρακτοῦντας ἐν παντί.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

εἰς τὴν αὐξήσῃ καὶ ἐπέκτασιν τῆς ἠθικῆς ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἐκλύσεως καὶ ἐγκληματικότητος, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ πολλοὶ ἐξ ὑμῶν, ἄνθρωποι πάσης τάξεως, ἡλικίας καὶ μορφώσεως μὲ πολλὴν δεδικοιολογημένην τὴν ἀνησυχίαν καὶ ταραχὴν κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν καὶ συντήρησιν τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐγείρουν φωνὴν ὑγιοῦς ἀντιδράσεως καὶ ἀνακλήσεως εἰς ἠθικὴν ζωὴν καὶ εὐπρέπειαν, οὐδόλως ἀποθαρρυνόμενοι διὰ τὴν τελικὴν νίκην τοῦ καλοῦ καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς νεότητος ἰδίᾳ εἰς τὰ ἀγνὰ ἦθη.

Ἐξωθι τῶν κινηματογραφικῶν αἰθουσῶν καὶ εἰς ὄλοσελίδους διαφημίσεις τῶν ἐφημερίδων, εἰκόνες πολύχρωμοι ἀμιλλῶνται εἰς τὸ νὰ προβάλλουν ὅ,τι ἄσεμνον, ὅ,τι διεγερτικόν, πὸν ἐρεθίζει τὴν σάρκα, διεγείρει τὴν ἐπιθυμίαν, ἀναστατώνει τὸ πνεῦμα, σκοτίζει τὴν διάνοιαν, δηλητηριάζει τὴν ψυχὴν, ἀμβλύνει τὴν συνείδησιν καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν πώρωσιν.

Ἀληθῶς, πόσα κακὰ δὲν διδάσκει καὶ εἰς ὁποίου ὑποκόσμου βάθος δὲν παρασύρει τοὺς θεατάς, καὶ κυρίως τὴν νεότητα, ἣ τοιαύτη ἔκφυλος τέχνη;

Ἐκτιμῶμεν τὸν καλὸν κινηματογράφον καὶ τὸ καλὸν θέατρον, ὅταν βεβαίως ἴστανται εἰς τὸ ὕψος τῆς καλῆς τέχνης, ὅταν μορφώνουν τὸ ἦθος καὶ διαπλάσσουν τὸν χαρακτήρα. Ἐκτιμῶμεν ὁμοίως τὸ βιβλίον, τὸ ἐντυπον, ἐκεῖνο, βεβαίως, πὸν οἰκοδομεῖ ἀληθῶς, πὸν μορφώνει καὶ διαπλάσσει τὸ ἦθος, πὸν φρονηματίζει καὶ παρορμᾷ πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, πρὸς τὰς καλὰς καὶ ἠθικὰς πράξεις, πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἣτις εἶναι τιμιωτέρα παντὸς πλοῦτου καὶ θησαυροῦ εἰς τὸν κόσμον «μόνη κτημάτων ἀναφαίρετον», κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, καὶ τῆς ὁποίας «πᾶς ὃ τε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσὸς οὐκ ἀντάξιός», κατὰ τὸν σοφὸν Πλάτωνα.

Ἀλλὰ εἶναι καλὸς ὁ σύγχρονος κινηματογράφος, ὅστις, καθὼς ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται, ὄχι μόνον δὲν φρονηματίζει, δὲν μορφώνει τὸ ἦθος, δὲν διαπλάσσει τὸν χαρακτήρα, καὶ δὲν παρορμᾷ εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ ὅλως

ἀντιθέτως ἐν τοῖς πλείστοις κατήρτησε σχολεῖον ἠθικῆς ἐκλύσεως καὶ ἐκτραχηλισμοῦ;

Ὅθεν, προτρεπόμεθα πατρικῶς τοὺς Ἑλληνας Ὁρθοδόξους γονεῖς, πατέρας καὶ μητέρας, ὅπως, ὡς πρῶτοι καὶ κυρίως ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας, διὰ τοῦ καλοῦ αὐτῶν παραδείγματος διαμορφώνουν ἠθικῶς τὰ τέκνα των καὶ διαπαιδαγωγοῦν αὐτὰ διὰ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, ἐκτρέφοντες αὐτὰ «ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου», κατὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ρητὴν προτροπὴν καὶ ἐντολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Ἐφεσ. 6,4), ὡς ἄγρυπνοι δὲ φρουροὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν διαπαιδαγωγήσεως καὶ διαπλάσεως ἀποτρέπον αὐτὰ νὰ φοιτῶσιν εἰς τὸν κακὸν κινηματογράφον, ἐάν, ὡς εἶναι βέβαιον, ἐπιθυμοῦν, νὰ ἴδουν τὰ τέκνα των προαγόμενα εἰς ἀρετὴν καὶ καλῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποκαθιστάμενα.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, δι' ὅσων εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του «Ἴδου δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» (Λουκ. 10, 19), ἔδωκεν εἰς πάντας ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτὸν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ κατανικῶμεν δι' Αὐτοῦ τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὰς κακὰς ἡμῶν κλίσεις, τὰς ἁμαρτωλὰς ἐπιθυμίας, τὰ πάθη καὶ τὰς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ὁρμάς. Ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῇ αὐτοῦ «ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς» (Ρωμ. 8, 37), ἐνδυναμούμενοι «ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ» (Ἐφεσ. 6,10).

Θεορμὴν παραίνεσιν ἀπευθύνει ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, τὴν χρυσὴν ἐλπίδα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ὅπως ἀποφεύγῃ τὸ κακόν, τὸ ἄσεμνον θέαμα, τὰς ἀνηθίκους καὶ ἐγκληματικὰς κινηματογραφικὰς ταινίας, τὴν ἐν πᾶσιν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, τὴν φθειροῦσαν τὰ χρυσὰ ἦθη, τὴν ὑποσκάπτουσαν τὰ ὑγιᾶ θεμέλια τῆς ζωῆς, τὴν ψυχὴν μολύνουσαν, καταστρέφουσαν ἐν ὥραϊον ἐλπιδοφόρον μέλλον καὶ εὐτυχίαν ἀφανίζουσαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΛΑΥΡΙΩΤΩΝ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ

Ὁ, ἐκ πολλῶν περισπουδάστων ἱστορικῶν μελετημάτων, γνωστὸς Ὁσιολογιώτατος Γέρον κ. Παντελεήμων Λαυριώτης ἐδημοσίευσε ἐν τῇ «Ἀγιορειτικῇ Βιβλιοθήκῃ»¹, με σπουδαιότητας ἱστορικὰ σημειώσεις, «Κατάλογον τῶν Ἡγουμένων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου», εἰς ὃν, μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀνομάτων, ἀναγράφονται οἱ χρηματίσαντες ὡς τοιοῦτοι, Εὐστράτιος Α' (1011-18), Ἀθανάσιος Στ' (1682-83-1708), Ἰγνάτιος Β' (1560) καὶ Τιμόθεος (1719-20), διὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἀσχοληθῇ τὸ παρὸν σημεῖωμα, ἐφ' ὅσον τοῦτο προσφέρεται ὡς συμβολὴ τις εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς, ὡς εἴρηται, Ἱ. Μονῆς.

Εὐστράτιος Α'

Ὁ μοναχὸς Εὐστράτιος, κατὰ τὸν ὡς ἄνω κατάλογον, διετέλεσε Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1011-18.

Ἐν τσοῦτῳ ὅμως ὁ χρόνος τῆς Ἡγουμενείας αὐτοῦ πρέπει νὰ μεταφερθῇ εἰς προγενέστερα ἔτη, ὡς πιστοῦται, ἐξ ἀφιέρωσης τῆς μοναχῆς Γλυκερίας τοῦ, ἐν Σκύρω, μονυδρίου τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ (Μαυρονᾶ) πρὸς τὴν, ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, Ἱερᾶν Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας κατὰ τὴν ἀκόλουθον περικοπήν.

«Ἐτερον μοναστήριον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ Σκύρω, ὅπου ἀφιέ-

1. Ἔτος 1963, τεύχ. 2ον, ἀριθ. 319-320, σ. 91-94.

Ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος πέποιθεν, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἰδιαίτερος ἡ νεολαία, θὰ ἀκούσῃ τὴν προτρεπτικὴν ταύτην τῆς προσφιλεστάτης πνευματικῆς του Μητροῦς φωνῆν καὶ σύσσωμος θὰ ἀντιδράσῃ ὀλοφύχως καὶ ἐκθύμως εἰς τὴν παροδικὴν ταύτην ἠθικὴν κρίσιν καὶ διὰ τῆς ἀποχῆς του ἀπὸ τῶν προβαλλομένων κακῶν καὶ ἀσέμνων ταινιῶν, θὰ ἀναγκάσῃ τοὺς τε κινηματογραφικοὺς παραγωγοὺς καὶ τοὺς ἐπιχειρηματίας, ὅπως προβάλλουν ταινίας, αἱ ὁποῖαι διδάσκουν καὶ ἐπαινοῦν τὸ καλόν, τὸ ἀγαθόν, τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις, πᾶν τὸ εὐγενὲς καὶ ὑψηλόν, ὥστε πάντες ἐν μιᾷ καρδίᾳ νὰ ἀπευθύνωμεν τῷ Θεῷ εὐχαριστίας «τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. Ὅτι Χριστοῦ εὐδοκία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις» (Β' Κορινθ. β' 14-15).

Ἐπὶ τούτοις ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας

ρώθη Εὐστρατίῳ μοναχῷ καὶ καθηγουμένῳ τῆς Μεγίστης Λαύρας, παρὰ τῶν κτητόρων αὐτοῦ Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ Γλυκερίας μοναχῆς τῆς συμβίου αὐτοῦ καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης ὁ ἀνὴρ αὐτῆς προετελεύτησε, ποιεῖ ἡ Γλυκερία τὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὸν Εὐστράτιον περὶ σφῆ' ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας αἱ'»², ἦτοι κατὰ τὸ ἔτος 1008.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς, ὑπὸ τὴν, αὐτὴν, ὡς ἄνω, Ἱερᾶν Μονὴν, ὑπαγομένης Σκήτης τῆς Ἀγίας Ἄννης πληροφοροῦμεθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1007 Ἡγούμενος ταύτης ἦτο ὁ ἡμέτερος Εὐστράτιος, ὅστις ἀνήγειρεν εὐκτῆριον οἶκον καὶ ἀσκητήριον μοναχῶν, προϊστάμενος τοῦ ὁποῦ ἦτο ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἀθανάσιος³.

Κατὰ ταῦτα, ἐκ τῶν μέχρι σήμερον ἱστορικῶν δεδομένων, ὁ χρόνος τῆς Ἡγουμενείας τοῦ, ὡς εἴρηται, Εὐστρατίου, δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχων ἀπαρχήν, ἀν μὴ προγενέστερον, τοῦλάχιστον τὸ ἔτος 1007.

Ἀθανάσιος ΣΤ'

Ὁ, ἐκ Μυκόνου, καταγόμενος Ἀθανάσιος Σοφιστὸς, κατὰ τὸν κατάλογον τοῦτον, διετέλεσε Ἡγού-

2. Β. Ἀτέση: Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σκύρου. Ἀθήναι 1961, σ. 215 ὑποσ. 1.

3. Γ. Γριτσοπούλου: Ἄννης Ἀγίας, Σκήτης. Ἄρθρον ἐν «Θρησκευτικῇ καὶ Ἠθικῇ Ἐγκυκλοπαίδειᾳ», Ἀθήναι 1963, τ. Β', σ. 844.

ἡμᾶς τὸ ἀπειρον ἔλεος καὶ τὴν χάριν τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Χριστοῦ, διατελοῦμεν διάπυροι πρὸς Κύριον πάντων ἡμῶν εὐχέται.

- Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, Πρόεδρος
- Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων
- Ὁ Βεροῦσίας καὶ Ναούσης Καλλίνικος
- Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἰωακείμ
- Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονύσιος
- Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος
- Ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
- Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνὸς
- Ὁ Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος Ἰάκωβος
- Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος

μενος τῆς Μονῆς ταύτης κατὰ τὰ ἔτη (1682-83-1708).

Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ Ἑγουμενεία τούτου δὲν ἦτο συνεχής, διότι, ὑφ' ἡμερομηνίαν 29 Αὐγούστου 1986⁴, ὑπάρχει διαθήκη αὐτοῦ, ἐν Σκύρω, συνταχθεῖσα καθ' ἣν ἐποχὴν διετέλει «Οἰκονόμος» δηλ. ἡγούμενος τῆς, ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, οὐσης μετοχίου τῆς Ἀγιορειτικῆς τοιαύτης τῆς Μεγίστης Λαύρας⁵.

Κατὰ ταῦτα, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸ ἔτος 1686 εὐρίσκουμεν τοῦτον ἐν Σκύρω, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἰδιότητα, ὀδηγοῦμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ Ἑγουμενεία τοῦ Ἀθανασίου διεκόπη μετὰ τὸ ἔτος 1683, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἐξ ἧς ἐπιστρέψας εἰς τὴν Μετάνοιαν αὐτοῦ ἀνέλαβε καὶ αὐτὴς τὰ καθήκοντά του ταῦτα.

Ἱγνάτιος Β'

Κατὰ τὴν Ἀγιορειτικὴν ὁρολογία, Προηγούμενοι λέγονται εἰς μὲν τὰς Κοινοβιακὰς Μονὰς οἱ χρηματίσαντες ὡς Καθηγούμενοι αὐτῶν, εἰς τὰς Ἱδιορρυθμούς, ἐφ' ὅσον ὡς γνωστὸν δὲν ὑπάρχει Καθηγούμενος, ἀλλ' ἐπιτροπή, τοιαύτας, Ἱερομόναχοι, εἰς προϊσταμένους προαχθέντες.

Κατόπιν τούτων προβάλλεται τὸ ἐρώτημα: ἄραγε ὁ ἐκ Σκύρου καταγόμενος Προηγούμενος Ἱγνάτιος, ὅστις ἀναφέρεται ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ, ὅτι ἐχρημάσεν ὡς Ἑγούμενος τῆς Μεγίστης Λαύρας κατὰ τὸ ἔτος 1560, ὑπῆρξε τοιοῦτος;

Κατὰ τὸν Γέροντα κ. Παντελεήμονα «Εἰς τέσσαρας περιόδους δύναται νὰ διαιρεθῇ ὁ βίος τῆς γεραρᾶς Λαύρας: Περίοδος πρώτη, αἰὼν Ι' (961)-ΙΔ' κοινόβιος

οὔσα ἡ Μονή. Περίοδος δευτέρα, αἰὼν ΙΔ'-ΙΣΤ' (1574) ἰδιορρυθμος ἐπὶ δύο αἰώνας...»⁶.

Ἐκ τῆς παραγράφου ταύτης πιστοῦται, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1560, καθ' ὃ φέρεται ὁ Ἱγνάτιος ὡς Ἑγούμενος τῆς Μονῆς ταύτης, αὕτη δὲν ἦτο Κοινοβιακή, ἀλλ' ἰδιορρυθμος· κατ' ἀκολουθίαν ὁ Προηγούμενος οὗτος δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς διατελέσας Καθηγούμενος ταύτης, ἀλλ' ὡς Προϊστάμενός της φέρων τὸν τίτλον τοῦ Προηγούμενου, ἅτε προερχόμενος ἐκ τῶν Ἱερομόναχων, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἦτοι τῷ 1560, εὐρίσκουμεν τοῦτον Ἑγούμενον τοῦ, ἐν Σκύρω, μετοχίου, τῆς ἰδιαίτερας δηλ. αὐτοῦ πατρίδος, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου⁷, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ ὁ Γέρον κ. Παντελεήμων ἀναγράφων ὅτι «Κατὰ τὰς περιόδους, καθ' ἃς διετέλεσε ἰδιορρυθμος ἡ Μονή καὶ μὴ ἔχουσα φυσικὰ Ἑγούμενον, βλέπομεν ἐν τούτοις εἰς ἐπιγραφὰς καὶ εἰς διάφορα ἔγγραφα νὰ ὑπογράφωνται ὡς Ἑγούμενοι διάφορα πρόσωπα. Δὲν ἦσαν ὅμως κατ' οὐσίαν Ἑγούμενοι, ἀλλὰ Προεστῶτες, ἀφοῦ ἄλλωστε καὶ ὁ Ἐκκλησιάρχης καὶ ὁ Δικαῖος καὶ ὁ Σκευοφύλαξ ὑπεγράφωντο ὡς Ἑγούμενοι»⁸.

Τιμόθεος

Ὁ ἐκ Σκύρου καὶ οὗτος καταγόμενος Τιμόθεος ἐχρημάτισεν ὄντως Ἑγούμενος τῆς ὑπ' ὄψιν Μονῆς κατὰ τὸ ἀναγραφόμενον ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, καταλόγῳ, χρονικὸν διάστημα 1719-20, ἐφ' ὅσον αὕτη κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ἦτο Κοινοβιακή, μετατραπεῖσα

ρειαν ταύτην εἰς τὴν Μονὴν Μεγίστης Λαύρας ἡ οἰκογένεια Κουρούπη.

Μετὰ σεβασμοῦ
Γ. Π. Γιαννακόπουλος.

4. Β. Ἀτέση: Ἱστορία τῆς Σκύρου, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 56.
5. Εἰς τὴν μελέτην ἡμῶν «Λαυριωτικά ἐν Ὑδρα καὶ Ἀθῆναις μετόχιον» δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀναμόρφωσις» ἔτ. 1957, τ. Γ', ἀριθ. φύλ. 32, σ. 122-123 καὶ 33 σ. 134-135 εἰχόμεν ἀναγράφει ὅτι «Εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Θεοσίου ὑπάρχει καὶ ὁ ἐνοριακὸς ἡδὴ ναὸς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου ἢ Ἀθωνίτου (5 Ἰουλίου) τιμώμενος· δὲν εἶναι ἀπίθανον παλαιότερον καὶ οὗτος νὰ ἦτο μετόχιον, ἐκ τῆς Ἀγιορειτικῆς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἐξαρτώμενον.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὁ ἀσχολούμενος καὶ μὲ ἐκκλησιαστικὰς μελέτας ἀντεισαγγελεὺς ἐφετῶν κ. Γ. Γιαννακόπουλος, διὰ τῆς ἀπὸ 27ης Ἀπριλίου 1963, ἐπιστολῆς αὐτοῦ, μοι γνωρίζει τὰ ἑξῆς:

«Ἐν Ἀθήναις τῇ 27ῃ Ἀπριλίου 1963.

Σεβασμιώτατε,

Εἰς τὸ περιοδικὸν Ἀναμόρφωσις Τόμος Γ' 1957 σελίς 35, δημοσιεύεται μελέτη Ὑμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Λαυριωτικά Μετόχια» καὶ ἀναγράφεται μετὰξὺ ἄλλων, ὅτι αἰεὶς τὴν συνοικίαν Θεοσίου ὑπῆρχεν ὁ ἐνοριακὸς ἡδὴ ναὸς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου ἢ Ἀθωνίτου, τιμώμενος· δὲν εἶναι ἀπίθανον παλαιότερον καὶ οὗτος γὰρ ἦτο μετόχιον τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ ναὸς οὗτος κατεδαφίσθη καὶ διετήρησε μόνον τὸ ἱερόν τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸν βράχον.

Θὰ μοι ἐπιτρέψητε νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, ὅτι ὡς μοι ἀνεκοίνωσεν ὁ πατήρ Ἰωάσαφ, ἐφημέριος τοῦ ναοῦ, ἀγιορείτης, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ναοῦ παρέμεινεν ὁ Ὅσιος Ἀθανάσιος μετὰ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας παραμονὴν του, καὶ παρεχώρησε τὴν περιφέρ-

Σαφέστεραι δ' ἐν προκείμενῳ πληροφορία παρέχονται ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Θουμακοῦ κ. Χρυσοστόμου εἰς τὴν, ὑπ' αὐτοῦ, ἐργασίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ναῖκά τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» ἐν ᾗ καταχωροῦνται τὰ ἑξῆς: «Ἀγιος Ἀθανάσιος Θεοσίου. Πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ σημερινοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας (18 Ἰανουρίου), καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1914 μέχρι τοῦ ἔτους 1953, ὡς ἐνοριακὸς ἱερός ναὸς ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ ὑπάρχων παλαιότατος ἱερός ναὸς τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου (5 Ἰουλίου) τοῦ κτίτορος τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθῶ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας. Ὁ ἱερός οὗτος ναὸς εἶναι κτίσμα τοῦ 10ου (;) αἰῶνος. Ἀνηγέρθη εἰς ἀνάμνησιν σταθμοῦ καὶ παραμονῆς τοῦ ὁσίου εἰς τὸν γῶρον αὐτὸν παρὰ τῶν μαθητῶν του μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁσίου ἐκ Κρήτης, ὅπου μετέβη παρὰ τῶν Νικηφόρου Φωκᾶ ἐκστρατεύσαντι κατὰ τῶν Ἀράβων τῆς Κρήτης περὶ τῷ 961 μ.Χ. Μέχρι τοῦ ἔτους 1821 ὑπῆρξε Μετόχιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶν» (Πρβλ. «Ἐκκλησία», ἔτ. 1963, ἀριθ. φύλ. 10, σ. 235.—Α. Ἐυγγουπόπουλος, «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» ἐν «Ἐυρετήριον τῶν Μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1929 Τεύχ. Β', σ. 103 εἰς παράγραφον «Ἅγιος Ἀθανάσιος Κουροῦρης».

6. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 93.

7. Αὐτῶθι σ. 273.

8. Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου: Κατάλογος τῶν Ἑγούμενων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου συνταχθεὶς ὑπὸ Γερμανοῦ ἱεροδιακόνου Λαυριώτου. Ἦδη ἐκδόδοιαι ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι ὑπὸ Γ. Π. Α. μετὰ διορθώσεων, προσθηκῶν καὶ παρατηρήσεων ἱστορικῶν, κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν. «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἔτ. 1963, ἀριθ. φύλ. 319-320, σ. 93-94.

Η ΕΝ ΕΥΒΟΙΑ, ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Είς απόστασιν 25 χιλιομέτρων από τῆς Χαλκίδος καὶ ἐν τῷ δῆμῳ Ἀηλιαντίων ὑπάρχει τὸ χωρίον Θεολόγος, ἡ περιοχὴ τοῦ ὁποίου καλύπτεται ὑπὸ δάσους πεύκων καὶ θάμνων. Ἡ ὀνομασία τοῦ χωρίου προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐνοριακὸν ναὸν αὐτοῦ, ὅστις τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (8 Μαΐου). Παραλείπονται αἱ λέξεις "Ἅγιος Ἰωάννης, καὶ μένει ἡ λέξις Θεολόγος, ὡς συμβαίνει καὶ μετὰ τὸ χωρίον Θεολόγος τοῦ τέως δήμου Σελλασίας τοῦ νομοῦ Λακωνίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀκρωτήρια καὶ ὄρους τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων¹.

Ὅπως δὲ τὸ χωρίον Θεολόγος ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ ἐνοριακοῦ ναοῦ, οὕτως καὶ ἔδωσε τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ ταύτην καὶ εἰς τὴν ἐν χιλιόμετρον ἀπέχουσαν αὐτοῦ ἱεράν μονήν τοῦ Θεολόγου, σήμερον διαλελυμένην, ἡ ὁποία δὲν σχετίζεται πρὸς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, ἀλλὰ τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου, πανηγυρίζουσα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀποδόσεως τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως — Ἐνεαήμερα τῆς Παναγίας — τῇ 23ῃ Αὐγούστου.

Ἡ μονὴ τοῦ Θεολόγου, Ἰδρυμα ἀσφαλῶς τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας, ἀναγραφομένη ὡς «μονὴδριον» εἰς ἔγγραφο τοῦ Νομάρχου Εὐβοίας ἐν ἔτει 1834, δὲν φαίνεται νὰ εἶχε μεγάλην κτηματικὴν περιουσίαν, οὕτε δὲ καὶ εἶναι γνωστὰ λεπτομέρεια περὶ τοῦ βίου αὐτῆς. Γνωστὸν τυγχάνει τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ναὸς τῆς μονῆς κατεδαφίσθη κατὰ τὴν περίοδον τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, καὶ ἐπεσκευάσθη ἔπειτα ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν πέριξ αὐτῆς χωρίων Θεολόγου, Γέροντος, Πολυτήρας καὶ Πούρνου, δαπανησάντων ἐξ εὐσεβείας πρὸς τὴν μονήν διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ αὐτῆς καὶ διὰ τὴν προκίσιν αὐτοῦ μετὰ ἀναγκαῖα βιβλία, τὰς εἰκόνας καὶ τὰ λοιπὰ ἐκκλησιαστικὰ σκευῆ.

1. Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία (Πυρσοῦ), τόμος 12ος, σελ. 525, ἐν τῇ λέξει «Θεολόγος». — Ἰωάννου Ἐμμ. Νουχάκη, «Ἑλληνικὴ χωρογραφία», Ἀθήναι 1901, σελ. 139 καὶ σελ. 737.

ἀπὸ τοῦ ἔτους 1763 περίπου εἰς ἰδιόρρυθμον ἔαν οὗτος ἔζη κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν ταύτην δὲν γνωρίζομεν πάντως εἶναι ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ Τιμόθεος κατὰ τὸ ἔτος 1719 ἦτο Ἡγούμενος ταύτης, διότι ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὑπερθύρου τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ, ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας, ναοῦ τῆς Πορταϊτίσεως ἢ Κουκουζελίσσεως ἀναγράφεται «... Πῶς ὁ ναὸς κατεζωγραφήθη... ἐν ἔτει 1719 Δεκεμβρίου 1ῃ ἡγουμενοῦντος τοῦ Πανοσ. Κυρ. Τιμοθέου ἐκ Σκύρου διὰ χειρὸς... τοῦ Δαμασκηνοῦ ἱερομονάχου ἐξ Ἰωαννίνων», ὅστις Τιμόθεος ἐνδιεφέρθη ὑπὲρ τῆς ἀγιογραφῆσεως τῆς, ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατριδὶ Σκύρω, Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀποστειλάς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸν ἐν λόγῳ Ἱερομόναχον⁹.

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

9. Β. Ἀτέση, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 198, 274.

Μικρὰ ὡς ἦτο ἡ μονὴ τοῦ Θεολόγου καὶ διατηροῦσα μικρὸν ἀριθμὸν μοναχῶν, συμπεριελήφθη εἰς τὰς διαλυτέας μονάς, τὰς ὁποίας κατέλυσε τὸ, ἱστορικὸν διὰ τὸν λόγον αὐτὸν γενόμενον, Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 25 Σεπτεμβρίου τοῦ 1833, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ ἤρξατο κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1834. Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς μονῆς, οἱ μὲν κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων, οἵτινες, ὡς ἐσημειώθη προηγουμένως, ἐπεσκεύασαν τὸν ναὸν αὐτῆς, ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειῶν (σημερινὸν Ἰπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων) νὰ ἀναγνωρισθῇ ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἐνοριακός, τῆς Γραμματείας ταύτης μᾶλλον συγκατατεθείσης πρὸς τοῦτο, οἱ δὲ ἱερεῖς, πρῶτην μονάζοντες εἰς τὸ μοναστήριον, ἔλαβον ἔγκρισιν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Εὐβοίας νὰ διαμένωσιν εἰς τὴν μονήν ἵνα ἱεουργῶσιν ἐν αὐτῇ ὡς ἐφημέριοι τῶν εἰρημένων χωρίων, τῶν εὐρισκομένων πέριξ τῆς μονῆς. Μία προσπάθεια τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου ἵνα ἡ μονὴ ἐπανασυσταθῇ ἀπερρίφθη κατηγορηματικῶς ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1841, ὡς ἀκριβῶς συνέβη καὶ μετὰ ἄλλας διαλυθείσας μονάς τῆς Εὐβοίας καὶ γενικώτερον τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος.

Παρὰ τὴν τελείαν ὁμως τῆς μονῆς διάλυσιν, ὁ ναὸς αὐτῆς, ὁ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐπισκευασθείς, παλαιωθεὶς ἔκτοτε, ἀντικατεστάθη πρό τινας διὰ νεωτέρου καὶ μεγαλυτέρου, τῇ συνδρομῇ τῶν εὐσεβῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Θεολόγος, ἀνήκων εἰς αὐτό, ἀνηγέρθησαν δὲ καὶ κελλῖα εἰς ἀντικατάστασιν τῶν σεσθρωμένων παλαιῶν. Οὕτω δὲν ἀπέβαλεν ὁ ἱερὸς χώρος τὴν μοναστηριακὴν αὐτοῦ ἰδιότητα εἰς τὴν θρησκευούσαν τῶν περιοίκων συνείδησιν, οἵτινες μέχρι σήμερον προσέρχονται «στὸ μοναστήριον» τοῦ Θεολόγου, συνεχίζοντες τὴν εὐλαβῆ συμπεριφορὰν τῶν προγόνων των πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ φυλασσόμενα ἱερά λείψανα, περὶ τῶν ὁποίων εἰδικῶς παρεκάλουν ἐκεῖνοι, ἐν ἔτει 1835, νὰ παραμείνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς διαλυθείσης μονῆς «ὡς ἀποτρόπαια τῶν νόσων αὐτῶν τε καὶ τῶν ζώων των».

Ἐκτὸς ὁμως τοῦ νεωτέρου ναοῦ τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου καὶ τῶν νεοκτίστων ὀλίγων κελλίων αὐτῆς, περιεσώθησαν ἐκ τῆς διαλύσεως αὐτῆς ὀλίγα ἔγγραφα εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, τὰ ὁποία ἔγγραφα ἀποτελοῦν τὰς τελευταίας σελίδας τῆς σχεδὸν ἀγνώστου ἱστορίας τῆς μονῆς², περὶ τῶν ὁποίων γίνεται βραχεῖα μεία ἐνταῦθα. Ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 531 φάκελλος τῶν Μοναστηριακῶν τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, ὑπὸ τὴν ἐνδειξιν «Θεοτόκου (Κοίμησις) ἢ Θεολόγος — Μονὴ διαλελυμένη — Δῆμος Ἀηλιαντίων», περιλαμβάνει τὰ μόνον διασωθέντα ἔγγραφα τῆς διαλυθείσης

2. Πρβλ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσοστόμου, «Ἡ ἐν Εὐβοίᾳ Ἱερὰ Μονὴ Ἱερῶν ἐν Ἐκκλησίᾳ» 1ης Φεβρουαρίου 1965, σελ. 75-80. — Τοῦ αὐτοῦ, «Ἡ ἐν Εὐβοίᾳ Ἱερὰ Μονὴ Ἀρμῶν ἐν Ἐκκλησίᾳ» 15ης Φεβρουαρίου 1965, σελ. 107-111.

ταύτης μονῆς, 7 ἐν συνόλῳ, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1834 μέχρι τοῦ ἔτους 1841.

Τὸ πρῶτον ἔγγραφο, μὲ χρονολογίαν 27 Ὀκτωβρίου 1834, ἀπευθύνεται ἐκ Χαλκίδος ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Εὐβοίας Γ. Ψύλλα πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Β. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας, ἔχει δὲ ὡς ἀκολούθως:

Ἀριθ. 3862

Τῆ 27 Ὀκτωβρίου 1834 ἐκ Χαλκίδος.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Β. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Περὶ τῆς παραχωρήσεως τοῦ Ναοῦ τοῦ διαλυθέντος Μοναστηρίου ὁ Θεολόγος εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ ὁμωνύμου χωρίου.

Ἡ κατὰ τὴν Εὐβοίαν Ἐπισκοπὴ καθυποβάλλει αἰτησὶν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ὁ Θεολόγος ἀντικείμενον ἔχουσαν τὴν εἰς αὐτοὺς παραχωρήσιν τοῦ Ναοῦ, τοῦ διαλυθέντος μονυδρίου ὁμωνύμου, κειμένου ἐντὸς σχεδὸν τοῦ χωρίου των, διὰ τὰ τοῖς χρησιμεύσῃ ὡς ἐνοριακὸς Ναός, σὺν τῷ Ναῷ δ' αἰτούν τὰ τοῖς πωληθῶν ἐν θυμιατήριον καὶ δύο κανδηλαὶ ἀργυρᾶ, τὰ ὅποια ἔπεται τὰ τοῖς παραχωρηθῶν μετὰ τὴν γενησομένην ἐκτίμησιν κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ὑπ' ἀρ. 3138 ἐγκυκλίου τῆς Β. ταύτης Γραμματείας.

Καθόσον ἀφορᾷ τὰ περὶ τοῦ Ναοῦ, θεωροῦσα ἡ Νομαρχία ὅτι ταῦτα συνάδουν μὲ τὴν ὁποίαν ἐξηγεῖ εὐχαρίστησιν ἡ Β. Κυβέρνησις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2475 ἐγκυκλίου τῆς Β. ταύτης Γραμματείας, γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῆς αἰτήσεως τῶν Θεολογῶν, ὡς συμβιβάζουσαν τὰς θρησκευτικὰς ἀρχὰς μὲ τὴν συντήρησιν τῆς οἰκοδομῆς ταύτης διὰ Βασιλικῆς δωριλείας.

Ἀπεκδέχεται ἡ Νομαρχία τὰς διαταγὰς τῆς Β. ταύτης Γραμματείας διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐπιειθέστατος

Ὁ Νομάρχης Εὐβοίας κ.τ.λ.

Γ. Ψύλλας

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Θ.

Τὸ δεύτερον ἔγγραφο, χρονολογούμενον ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1835, ἀποστέλλεται ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω Νομάρχου Εὐβοίας πρὸς τὴν αὐτὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Β. Γραμματεῖαν, καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀριθ. 5038

Ἐκ Χαλκίδος τὴν 18 Φεβρ. 1835

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. Βασιλικῆν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Περὶ αἰτήσεως κιβωτίου ἁγίων λειψάνων.

Οἱ κάτοικοι τῶν περὶ τὴν διαλυθεῖσαν Μονὴν τοῦ

Θεολόγου χωρίων, Θεολόγου, Γέροντος, Πολυτήρας καὶ Πούρνου, ἀνέφερον πρὸς τὴν Νομαρχίαν, ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς εἰρημένης Μονῆς κατεδαφισθεῖσαν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπισκεύασαν οὗτοι ἰδίους ἐξόδους, καὶ τὴν ἐπροίκισαν μὲ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία, εἰκόνας, σκεύη κ.τ.λ. Τοῦτο εἶναι ὑπερβαλλόντως πιθανὸν διὰ τε τὴν εὐλάβειαν τῶν ἀπλοϊκῶν τούτων ἀνθρώπων, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἄλλης Ἐκκλησίας καὶ ἱερέων τὴν ὁποίαν πάσχουσι. Λέγομεν δὲ πιθανόν, διότι ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ φθάσῃ τις εἰς βεβαιότητα περὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων, ἐξ αἰτίας τῆς πρότερον καταστάσεώς των.

Ἀναφέροντες δὲ ταῦτα οἱ τῶν εἰρημένων χωρίων κάτοικοι ζητοῦσι ν' ἀφεθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἐν κιβώτιον ἱερῶν λειψάνων, πρὸς τὰ ὅποια τρέφουσιν ἰδιαίτερον εὐλάβειαν, καὶ τὰ θεωροῦσιν, ὡς ἀποτρόπαια τῶν νόσων αὐτῶν τε καὶ τῶν ζώων των, ὑποσχόμενοι τὴν ἀσφαλῆ διατήρησιν τοῦ κιβωτίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λειψάνων. Ἐτι δὲ καὶ τὴν μὲτατόπισιν αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τοὺς ἀγρούς, ἢ εἰς ἄλλα μέρη χάριν ἀγιασμοῦ. Τὸ κιβώτιον ὑπόσχονται νὰ τὸ ἀγοράσωσιν ὅταν ἀποφασισθῇ τοῦτο παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἐνταῦθα λαμβάνομεν ἀφορμὴν νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν Β. Γραμματεῖαν ταύτην περὶ τοῦ πράγματος τούτου ἐν γένει, μὴ ἐξηγουμένον εἰς ὅσας περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἔχομεν ὑπ' ὄψιν διαταγὰς τῆς ἂν δηλ. δυνάμεθα νὰ ἐκδύσωμεν τὰ κιβώτια ταῦτα ἀπὸ τὸν ἐπ' αὐτοῖς χρυσόν, ἢ ἀργυρον, τὸν ὅποιον νὰ διαθέσωμεν κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν ἔγινε μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὸ ὅποιον ἤθελε προξενήσῃ βεβαίως δυσαρέσκειαν εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἂν πρέπη νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὰ κιβώτια αὐτὰ ὡς ἱερὰ κειμήλια, καὶ νὰ τὰ παρακαταθέσωμεν κ.τ.λ. ὡς αἱ διαταγαὶ τῆς Βασ. ταύτης Γραμματείας ἢ καὶ τρίτον, ἂν δὲν εἶναι καλύτερον, ὅπου μὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ νὰ ἐκποιῶμεν τὰ τοιαῦτα, νὰ πράττωμεν οὕτως, καὶ ὅπου δὲν δυνάμεθα, νὰ τὰ ἀφῆρωμεν, ὡς ὑπάρχουσι;

Οἱ χωρικοὶ τῶν ἀνωτέρω τόπων ζητοῦσι πρὸς τοῦτοις νὰ τοῖς ἀφεθῶσι καὶ αἱ εἰκόνας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ βιβλία τῆς ἀκολουθίας δωρεάν, μ' ὄλον ὅτι διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημά των ἀκούσαντες τοὺς λόγους τοῦ Νομάρχου, δὲν ἐπιμένουσιν τόσον, καὶ εἶναι ἐλπιζόμενον νὰ τὰ ἀγοράσωσιν εἰς μίαν μετρίαν ἐκτίμησιν.

Οἱ ἱερεῖς (πρόφην μονάζοντες εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Μοναστήριον) ἐσυγχωρήθησαν παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου νὰ διαμένουν ἐκεῖ ὡς ἐφημέριοι τῶν εἰρημένων χωρίων, ἱεροουργοῦντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Μοναστηρίου, ἥτις ἦτον καὶ εἶναι πραγματικῶς ἐνορία τῶν χωρίων, δὲν ἐνεκρίθη δὲ μέχρι τῆς σήμερον ὡς τοιαύτη παρὰ τῆς Β. Γραμματείας, μ' ὄλον ὅτι ἐξητή-

σαμεν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκρίσιν ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3862 ἀναφορᾶς μας.

Ἀλλὰ καθόσον ἀποβλέπει τὸ περὶ εἰκόνων ζήτημα τῶν χωρικῶν, τοῦτο λύεται ἀπὸ τὴν Νομαρχίαν αὐτὴν διὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἀνὰ χεῖρας ὁδηγίων τῆς Β. Γραμματείας, ἀφ' οὗ αὕτη ἀπαξ ἐγκρίσιν τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ κατασταθῇ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Μοναστηρίου ἐνοριακὸς Ναός· περὶ δὲ τῶν βιβλίων δύνανται ἡ Β. Γραμματεία νὰ διατάξῃ χωρὶς πολλῆς ζημίας τοῦ Ταμείου τὴν παραχώρησιν των εἰς τοὺς πτωχοὺς χωρικοὺς, μ' ὅλον ὅτι, ὡς εἴπομεν, δὲν θέλει δυσκολευθῶσι καὶ πολὺ εἰς τὴν πληρωμὴν των. Περὶ δὲ τῆς παραχωρήσεως τῶν ἱερῶν λειψάνων, τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως τοῦ περιέχοντος αὐτὰ κιβωτίου, καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐνοριακὸν Ναὸν περιεμένομεν ἐν τάχει τὰς διαταγὰς τῆς.

Ἐπιειθέστατος
Ὁ Νομάρχης Εὐβοίας
Γ. Ψύλλας

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Θ.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Β. Γραμματεία ἀπήντησε εἰς τὸ προηγούμενον ὡς ἄνω ἐγγράφον τοῦ Νομάρχου Εὐβοίας, τῆ 26 Φεβρουαρίου τοῦ 1835, καὶ ἡ ἀπάντησις αὐτῆ, ἀποτελοῦσα τὸ τρίτον ἐγγράφον τοῦ φακέλλου τῆς μονῆς ταύτης, ἔχει ὡς ἔπεται:

Ἀριθ. Πρ. 7738

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κ.τ.λ. Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας.

Πρὸς τὸν Νομάρχην Εὐβοίας.

Ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 5038. Περὶ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς διαλυθείσης μονῆς τοῦ Θεολόγου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ βιβλίων, σκευῶν, εἰκόνων καὶ ἀμφίων.

Ἄν τὸ μοναστήριον τοῦ Θεολόγου δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὡς ὑποστατικῶν ἐνοικιαστέων μοναστηρίων, κατὰ τὸ Γ' ἄρθρον τῆς ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου καὶ ὑπ' ἀριθ. 6593 ἐγκυκλίου τῆς Γραμματείας ταύτης, ἐγκρίνεται μὲν ἡ παραχώρησις τοῦ ἐν αὐτῷ ἱεροῦ Ναοῦ ὡς ἐνοριακοῦ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ τεσσάρων χωρίων ἀλλὰ προηγουμένως θέλει μᾶς πληροφορηθῆναι τὸ Νομαρχεῖον πόση ἢ ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασις τοῦ μοναστηρίου, ὅποια ἢ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ κατάστασις καὶ ἂν, παρεκτός τοῦ Ναοῦ, ἔχῃ καὶ οἰκοδομὰς ἄλλας καὶ περιοχὴν διαθέσιμον καὶ πρὸς τὶ θέλουν χρησιμεύσει ταῦτα.

Περὶ δὲ τῶν ἱερῶν λειψάνων καὶ τοῦ κιβωτίου αὐτῶν θέλει ὁδηγηθῆναι τὸ Νομαρχεῖον ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐγκυκλίου μας, καθὼς καὶ περὶ τῶν εἰκόνων ἀπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6921 καὶ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου ..... Περὶ δὲ τῶν βιβλίων ἂν ἡ κατ' ἐκτίμησιν ἐπὶ τὸ μετριώτατον πληρωμὴ δὲν κριθῇ κατορ-

θωτέα διὰ τὴν ἀποδεδειγμένην ἀπορίαν τῶν κατοίκων, θέλουν παραχωρηθῆναι δωρεὰν εἰς αὐτούς, ἂν μάλιστα εἶναι πεπαλαιωμένα.

Τοῦτ' αὐτὸ θέλει ἐνεργηθῆναι καὶ περὶ τῶν ἀ μ φ ί ω ν, ἂν ταῦτα δὲν εἶναι πολύτιμα.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 26 Φεβρουαρίου 1835

Ὁ Γραμματεὺς
Ἰακ. Ρίζος.

Τὸ τέταρτον, πέμπτον καὶ ἕκτον ἐγγράφα τοῦ φακέλλου, ἀπὸ 19 Μαρτίου 1835, 1 Σεπτεμβρίου 1835 καὶ 28 Αὐγούστου 1840, ἀναφέρονται εἰς ἐνοικιαστὰς τῆς ἐπικρατείας τῆς μονῆς ταύτης, ἀναγραφόμενων ἐν αὐτοῖς τῶν ὀνομάτων Κ. Καραγιάννη Οἰκονόμου καὶ Τάσου Θωμᾶ, ὡς καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ Παναγιώτου Καραμούζα.

Τὸ τελευταῖον ἑβδομὸν ἐγγράφον τοῦ, ἔλλιπὸς πάντως, φακέλλου τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου ἀπευθύνεται τῆ 30 Σεπτεμβρίου 1841 ἀπὸ μέρους τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.λ.π. Β. Γραμματείας πρὸς τὸν Διοικητὴν Εὐβοίας. Ἐχει δὲ ὡς ἀκολούθως:

Ἀριθ. 10242

Ἐν Ἀθήναις τῆ 30 Σεπτεμβρίου 1841

Διευθύνεται πρὸς τὸν Διοικητὴν Εὐβοίας, προσκαλούμενον νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀναφέρῃ, ἐπιστρέφων καὶ τὴν παροῦσαν. Ὡς ἐν παρόδῳ δὲ γίνονται πρὸς αὐτὸν αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις:

α) ὅτι εἶναι ἐπ' ἀνάγκης νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀποστολὴν τῶν πρωτοκόλλων τῆς διαγραφῆς καὶ ἐκτιμήσεως τὰ ὅποια διὰ τὰς περιεχομένας ἐν αὐτοῖς ἐλλείψεις ἀντεπεστάλησαν διὰ τῆς ἀπὸ 20 Νοεμβρίου π.ἔ. ὑπ' ἀρ. 5258 διαταγῆς πρὸς διόρθωσιν, διότι ἐκ τῶν πρωτοκόλλων τούτων θέλομεν ἴδη εἰς τὶ συνίστανται τὰ κτήματα τῆς ἐν τῇ παρούσῃ μνημονευομένης μονῆς· εἰς τίνα κατάστασιν εὐρίσκονται καὶ πόσον ὡς ἔγγιστα φέρουσιν ἐτήσιον εἰσόδημα.

β) ὅτι ἀπὸ τοῦδε δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ περὶ διατηρήσεως τῆς διαλυθείσης ταύτης μονῆς πρότασις τοῦ ἀναφέροντος Σ. Ἰεράρχου. Ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν του τὴν διὰ βίου καλλιέργειαν καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν κτημάτων αὐτῆς τῆς μονῆς ἐπὶ ἐνοικίῳ πληρωτέῳ κατ' ἔτος εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον δύνανται ἂν θέλῃ νὰ κάμῃ εὐκρινῶς νέαν περὶ τούτου πρότασιν.

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Ζ. Μ(άμουκας)
Ἰ. Ρίζος.

† Ο ΘΑΥΜΑΚΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

Η'

Ἄλλ' ὁ ἀείμνηστος Πρύτανης Ρουζίτσκη δὲν ὠμίλησε μόνον εἰς ἡμᾶς περὶ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Ἐπὶ πλεόν παρέσχε πλείστας πληροφορίες περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἀπαντῶν εἰς ἐρωτήσεις μας, μεταξὺ ἄλλων εἶπεν εἰς ἡμᾶς τὰ ἐξῆς: «Ἡ ἐπίγειος πατρίς μας εἶναι εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἰδιαιτέρως προσφιλέη. Ἡγωνίσθημεν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς με ὅλας μας τὰς δυνάμεις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σκληροῦ πολέμου. Καὶ τὸ Σοβιετικὸν Κράτος ἐξ ἄλλου ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλευθέραν ἀσκήσιν τῆς θρησκευτικῆς λατρείας ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως. Ἡμεῖς προσευχόμεθα διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Κράτους καὶ πειθαρχοῦμεν εἰς τοὺς νόμους αὐτοῦ, ἐφαρμόζοντες τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «Τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Ὡστε,—παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Κράτος γνωρίζει, ὅτι ἡμεῖς καταδικάζομεν καὶ πολεμοῦμεν τὴν ἀθεΐαν, ἢ ὅποια με τὴν κρατικὴν συνδρομὴν προπαγανδίζεται ἐλευθέρως καὶ με ὅλα τὰ μέσα τῆς διαφωτίσεως —, αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν σήμερον εἶναι πεπολιτισμέναι». Μάλιστα ὁ ἀείμνηστος πρωθιερεὺς Ρουζίτσκη, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὰς τυχόν

ἀμφιβολίας μας καὶ διὰ νὰ πείσῃ ἡμᾶς, ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἐπιδιώκει τὴν διὰ παντός μέσου ἐξόντωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐξῆς καταπληκτικὴν πληροφορίαν:

«Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, τῷ 1947 ἐσημειώθη εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ὁ πληθωρισμὸς τοῦ ρουβλίου. Ἐδιδέ τις δέκα παλαιὰ ρούβλια, διὰ νὰ λάβῃ ἐν νέον. Παρὰ ταῦτα, τὰ χρήματα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο εἰς τὰς Τραπεζάς, δὲν ὑπετιμήθησαν, οὔτε ἐθίγησαν ὑπὸ τοῦ πληθωρισμοῦ. Ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις διέταξεν, ἵνα τὰ χρήματα τῆς Ἐκκλησίας διατηρήσουν ἀκεραίαν τὴν ἀξίαν των, διότι ἀκριβῶς δὲν ἦσαν χρήματα, τὰ ὅποια ἀπεκτήθησαν διὰ τυχόν μαύρης ἀγοράς, ἀλλ' ἦσαν χρήματα, ἀποκτηθέντα με τὰς γενναιοδώρους εἰσφοράς τῶν πιστῶν. Τὸ γεγονός αὐτό, προσέθεσεν ὁ πατὴρ Ρουζίτσκη, κατέστησε τὴν Ἐκκλησίαν δέκα φορές πλουσιωτέραν ἐν συγκρίσει πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει. Τοιοτοτρόπως ἐξηγεῖται ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὅποια ἱκανοποιητικώτατα μισθοδοτεῖ τοὺς λειτουργοὺς τῆς, συντηρεῖ τοὺς ναοὺς, ἀντιμετωπίζει τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῶν θεολογικῶν ἀκαδημιῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν σεμιναρίων, συγκαλεῖ συνόδους

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λεβινγκράντ κ. Νικόδημος ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος κατὰ τὴν ὥραν ἑσπερινῆς ἀκολουθίας ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τοῦ Λεβινγκράντ εἰς καθημερινὴν ἐργασίμον ἡμέραν ψάλλει τοὺς Χαιρετισμοὺς τοῦ Ἀγ. Νικολάου.

και εκκλησιαστικά διασκέψεις, αποστέλλει εις τὸ ἐξωτερικὸν ἐπισήμους ἀντιπροσώπους, φιλοξενεῖ ξένους ἐκκλησιαστικὰς καὶ θεολογικὰς ἀντιπροσωπείας κ.τ.τ. Τὸ Κράτος ἐπίσης ἔχει παραχωρήσει εις τὴν Ἐκκλησίαν τὸ δικαίωμα τοῦ μονοπωλίου τοῦ κηροῦ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν καὶ ἀντικειμένων (εἰκόνων, σταυρῶν, ἐγκολπίων, ἀμφίων κ.τ.τ.), τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται εις εἰδικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐργαστήρια».

Ἔσον ἀφορᾷ εις τὴν ἐν τῇ σοβιετικῇ κοινωνίᾳ θέσιν τῶν πιστῶν, ὁ πατὴρ Ρουζίτσκη εἶπεν εἶπει εις ἡμᾶς, ὅτι οὗτοι εἶναι σοβιετικοὶ πολῖται, οἵτινες νομικῶς ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ οἱ ἄθιοι. Ἐνδιαφέροντα ἦσαν καὶ ὅσα εἶπεν εις ἡμᾶς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει. Ὅταν ἀνεφέραμεν εις αὐτόν, ὅτι ἐνεποίησεν εις ἡμᾶς ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιαζομένων πιστῶν, ἐκεῖνος ἐτόνισεν εις ἡμᾶς: «Οἱ πιστοὶ μας δὲν εἶναι μόνον αὐτοί, οἱ ὁποῖοι εὗρισκονται εις τοὺς ναοὺς κατὰ τὴν ὥραν τῆς Θείας Λατρείας. Ὑπάρχουν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, οἵτινες ἐργάζονται εις τὰ ἐργοστάσια ἢ καταστήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνοικτὰ κατὰ τὴν ὥραν αὐτῆν. Αὐτοὶ παρακαλοῦν ἄλλους συγγενεῖς των νὰ μεταβοῦν εις τοὺς ναοὺς καὶ νὰ προσευχηθοῦν καὶ ἐξ ὀνόματός των. Συχνάκις ἐντὸς τῶν ναῶν μας αἱ γυναῖκες προσεύχονται καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν ἀπόντων ἀνδρῶν ἢ ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας».

Ἔσον ἀφορᾷ εις τὴν ἐν τῇ σοβιετικῇ κοινωνίᾳ θέσιν τῶν πιστῶν, ὁ πατὴρ Ρουζίτσκη εἶπεν εἶπει εις ἡμᾶς, ὅτι οὗτοι εἶναι σοβιετικοὶ πολῖται, οἵτινες νομικῶς ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ οἱ ἄθιοι. Ἐνδιαφέροντα ἦσαν καὶ ὅσα εἶπεν εις ἡμᾶς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει. Ὅταν ἀνεφέραμεν εις αὐτόν, ὅτι ἐνεποίησεν εις ἡμᾶς ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιαζομένων πιστῶν, ἐκεῖνος ἐτόνισεν εις ἡμᾶς: «Οἱ πιστοὶ μας δὲν εἶναι μόνον αὐτοί, οἱ ὁποῖοι εὗρισκονται εις τοὺς ναοὺς κατὰ τὴν ὥραν τῆς Θείας Λατρείας. Ὑπάρχουν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, οἵτινες ἐργάζονται εις τὰ ἐργοστάσια ἢ καταστήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνοικτὰ κατὰ τὴν ὥραν αὐτῆν. Αὐτοὶ παρακαλοῦν ἄλλους συγγενεῖς των νὰ μεταβοῦν εις τοὺς ναοὺς καὶ νὰ προσευχηθοῦν καὶ ἐξ ὀνόματός των. Συχνάκις ἐντὸς τῶν ναῶν μας αἱ γυναῖκες προσεύχονται καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν ἀπόντων ἀνδρῶν ἢ ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας».

Ζήτηση ἐρωτήσεις μας, εις τὰς ὁποίας ἐκεῖνος ἀπήντα πάντοτε μὲ προθυμίαν, ἄνεσιν καὶ χιοῦμορ, ὡδηγήθημεν ὑπ' αὐτοῦ εις τὰς αἰθούσας τῶν τάξεων τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἀκαδημίας, εις τὰς ὁποίας παρηκολούθησαμεν τὰ μαθήματα τῆς Λειτουργικῆς καὶ τῆς Εἰσαγωγῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αἱ αἰθούσαι αὐταὶ εἶναι εὐρύχωροι καὶ καλῶς ἐπιπλωμένοι, ἢ δὲ στάθμη τῶν θεολογικῶν παραδόσεων ἔχει ἀκαδημαϊκὸν χαρακτῆρα.

Περὶ τὴν ἐνδεκάτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐδέχθη ἡμᾶς εις τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ ἁγ. Σεργίου ἰδιαιτέρα ἐνδιαστήματα τοῦ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆν ἐπίσημον ἐπαφὴν μας μετὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀντιπροσωπείας μας πατὴρ Ἰερώνυμος Κοτσῶνης προσέφερεν εις τὸν Μακαριώτατον ἐκ μέρους πάντων ἡμῶν ὡς συμβολικὸν δῶρον παλαιὸν Σταυρὸν, ἐνῶ ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος παρέδωκεν εις ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν ἐκδόσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ὡς καὶ τὸ εἰδικὸν μετάλλιον, ὅπερ εἶχε κατασκευασθῆ τῷ 1963 ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ. Ὅλοι μας ἐγοητεύθημεν ἐκ τῆς συνέσεως, τῆς ἀπλότητος, τῆς γλυκύτητος, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς εὐγενείας τοῦ πολιοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου, ὅστις συχνάκις μεταβαίνει εις τὴν ἐν Ζαγκόρκ Ἱερὰν Μονὴν εἴτε πρὸς ἀνάπαυσιν εἴτε πρὸς συμμετοχὴν εις ἐκκλησιαστικὰς συσκέψεις. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέψθημεν εις τὰς παρακειμένας εὐρυχώρους

Τὰ ἀριστουργήματα τῆς ρωσικῆς εἰκονογραφίας, φυλασσόμενα καὶ προβαλλόμενα ἐπιμελῶς εις τὰ σοβιετικὰ μουσεῖα, ἐξακολουθοῦν νὰ τροφοδοτοῦν πνευματικῶς τὰ πλήθη τῶν ἐπισκεπτῶν.

αιθούσας την έκθεσιν τῶν ἀναριθμητῶν βαρυτίμων δώρων, μεταλλίων καὶ παρασήμων, ἅτινα κατὰ καιροὺς ἔχουν προσφερθῆ εἰς τὸν Πατριάρχην ἐκ μέρους διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ἢ πολιτικῶν προσωπικοτήτων.

Μετὰ ταῦτα ἐδεξιῶθη ἡμᾶς ἐν τοῖς Γραφείοις τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς ὁ πανοσ. ἀρχιμανδρίτης κ. Ποιμῆν, ὅστις ἀσκεῖ χρέη προϊσταμένου τῆς Μονῆς καὶ εἶναι κατ' οὐσίαν ὁ ἐν τῇ πράξει ἀναπληρωτὴς ἡγούμενος αὐτῆς ἐφ' ὅσον ἡ κανονικὸς ἡγούμενος αὐτῆς θεωρεῖται αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, ὅστις ἐπίσημως τιτλοφορεῖται καὶ μνημονεύεται οὐ μόνον ὡς Πατριάρχης Μοσχοβίας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀρχιμανδρίτης τῆς Μ. Λαύρας τῆς ἁγ. Τριάδος καὶ τοῦ ἁγ. Σεργίου (Τρόιτσε-Σέργιεβα). Ὁ ἀρχιμανδρίτης Ποιμῆν ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ἐνδιαφερούσας πληροφορίες περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Πολλοὶ ἐκ τῶν μοναχῶν, ὅτινες εἶναι περὶ τοὺς ἐνεήκοντα, ἔχουν ἀνωτέραν θεολογικὴν μόρφωσιν. Ἡ Μονὴ αὕτη εἶναι θρυλική. Εἰς αὐτὴν ἐφιλοξενοῦντο πολλακίς οἱ Τσάροι τῆς Ρωσίας καὶ οἱ Πατριάρχαι αὐτῆς. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἐν Ρωσίᾳ γνωρίζουν τὴν λαύραν ταύτην. Οἱ προσκυνηταὶ συρρέουν εἰς αὐτὴν κατὰ χιλιάδας. Καθ' ἑκάστην Κυριακὴν τὸ μὲν θέρος ἀνέρχονται εἰς 3 ἢ 4 χιλιάδας, τὸν δὲ χειμῶνα τοὐλάχιστον εἰς χιλίους. Κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων ἢ τῆς Μεταμορφώσεως συγκεντροῦνται 10—15 χιλιάδες πιστῶν. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγ. Σεργίου τὴν 19ην Ἰουνίου καὶ τὴν 8ην Ὀκτωβρίου οἱ προσκυ-

νηταὶ ὑπερβαίνουν τὰς 20.000. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως, καθ' ἣν οἱ πιστοὶ πλημμυρίζουν τοὺς ἱεροὺς περιβόλους τῆς Μονῆς μετὰ τὰς ἀνημμένας λαμπάδας, διὰ νὰ βροντοφωνήσουν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Μετὰ τὴν παροχὴν τῶν πληροφοριῶν τούτων ὁ ἀρχιμανδρίτης Ποιμῆν προσέφερον εἰς ἡμᾶς εἰκονογραφημένα βιβλία, περιέχοντα ὠραίας εἰκόνας τῆς Μονῆς. Ἀκολούθως παρέλαβεν ἡμᾶς εἰς ἐκ τῶν πολλῶν ξεναγῶν τῆς μονῆς, ὅτινες εἶναι μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, καὶ περιέφερον ἡμᾶς εἰς τοὺς διαφόρους ὠραίους ναοὺς, ὅτινες εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ περιβόλου αὐτῆς. Εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν εὐρίσκεται καὶ ὁ τάφος τοῦ φωτιστοῦ τῶν ρώσων Μαξίμου Γραικοῦ. Πάντες ἐμνήσθημεν τῆς ἱερᾶς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου ἡμῶν Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, ὅστις εἰς ὀγκώδη τόμον παρουσίασε κατὰ θαυμάσιον τρόπον τὴν βιογραφίαν τοῦ Μαξίμου. Ὡς γράφει ὁ Παπαμιχαήλ, «οὐδεὶς ἐκ τῶν εἰς Ρωσίαν δρασάντων Ἑλλήνων εὐηργέτησε τὴν Ρωσίαν, ὅσον καὶ ὅπως ὁ Μάξιμος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδενὸς τὸ ὄνομα κατέχει ἐν τῇ ρωσικῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ τῇ πανρωσικῇ συνειδήσει τόσον περίοπτον θέσιν, ὅσον τὸ τοῦ Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ... Ἐπέδειξεν οὗτος ἀληθῶς ἀποστολικὴν δρᾶσιν τοιαύτης ἐκτάσεως καὶ σημασίας, ὥστε νὰ δημιουργήσῃ ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ρωσικῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκευτικῆς, πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐν γένει ζωῆς τῶν ρώσων».

Περὶ τὴν 2αν μ.μ. συνεγευματίσαμεν ἐν τινι

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος κατὰ τὴν ὥραν τῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Μόσχας.

αίθουση τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας μετὰ τοῦ Πρυτάνεως Ρουζίτσκη καὶ τινων καθηγητῶν αὐτῆς.

Μετὰ τὴν ἀπογευματινὴν ἀνάπαυσιν τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐζήσαμεν ἀλησιμονήτους στιγμάς. Ἐν πρώτοις παρηκολούθησαμεν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῶν Χαιρετισμῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀκαδημίας. Οἱ τρεῖς χοροὶ τῶν σπουδαστῶν ἔψαλλον ἀληθῶς κατὰ τρόπον θριαμβευτικόν. Ἀσφαλῶς παρομοία θὰ ἦτο καὶ ἡ ψαλμωδία, διὰ τῆς ὁποίας ἀκατεβροντήθη ὁ Οὐάλης, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἱερούργει ὁ Μέγας Βασιλεὺς.

Πρὶν ἢ περατωθῶν αἱ ἱεραὶ αὐταὶ ἀκολουθίαι, ὠδηγήθημεν εἰς τὸν ναόν τῆς Ἀγ. Τριάδος, διὰ νὰ ἔχωμεν νέας συγκινήσεις. Ἐκεῖ παρηκολούθησαμεν τὴν κουρὰν τριῶν νεαρῶν μοναχῶν, τελειοφοίτων τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας. Ἐντὸς τῆς ἀθειστικῆς Ρωσίας ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας αἱ τρεῖς αὐταὶ νεαραὶ ὑπάρξεις ἀπληρήθησαν τὸν κόσμον καὶ περιβλήθησαν τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, διὰ νὰ ἀφιερῶσιν τὸ νεανικὸν των σφρίγος, τὴν θεολογικὴν των μόρφωσιν καὶ τὴν ἱεράν φλόγα τῆς καρδίας των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ὅλη τελετὴ τῆς κουρᾶς ἦτο συγκλονιστικὴ. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἐν πρώτοις ἦτο ὑποβλητικὴ ἐντὸς τοῦ ἡμίφωτος τοῦ ναοῦ. Καὶ ἐκεῖ σπουδασταὶ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, κρατοῦντες λαμπάδας ἔψαλλον λαμπρῶς. Οἱ τρεῖς μέλλοντες μοναχοὶ μὲ τοὺς λευκοὺς των χιτῶνας ἤλθον συρόμενοι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποβασταζόμενοι. Γονατιστοὶ ἀνέμενον τὴν κουρὰν των. Οἱ ὀφθαλμοὶ των ἦσαν πλήρεις δακρύων. Ὡσαύτως διακρύβρεκτοι ἦσαν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τὸσον τῶν παρακολουθούτων τὴν τελετὴν συσπουδαστῶν των, ὅσον καὶ τῶν λευκαθέντων γερόντων μοναχῶν, οἵτινες μὲ ἄρητον χαρὰν παρέδιδον τὴν μοναχικὴν σκυτάλην εἰς εὐσεβεῖς νέους. Ἡ ἐναντι τοῦ μοναχικοῦ σχήματος εὐλικρινὴς εὐλάβεια πάντων τῶν παρισταμένων ἦτο προφανής. Τὸ ὅλον θέαμα ἦτο πλέον συγκινητικὸν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ὅλη ἱεροτελεστία ἐγένετο ἀφ' ἑνὸς πρὸ θαυμασιῶν εἰκονογραφικῶν μορφῶν τοῦ τέμπλου, ἀναγομένων εἰς τὸν Ἀνδρέαν Ροῦμπλεβ καὶ φωτιζομένων ὑπὸ τῶν ἱλαρῶν κανδηλῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου παραπλευρῶς πρὸς τὸ σεπτὸν σκῆνωμα τοῦ ἁγ. Σεργίου, ὅπερ φυλάσσεται εἰς πολυτιμον χρυσοποικιλτον καὶ ἀργυροποικιλτον λειψανοθήκην, φωτιζομένην ὡσαύτως ὑπὸ πολυχρῶμων κανδηλῶν. Μάλιστα ὁ τελέσας τὴν κουρὰν πανοσιολογιάτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Ποιμὴν ἐκ τοῦ σκηνώματος τοῦ ἁγ. Σεργίου παρέλαβε τοὺς τρεῖς κλήρους,

ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμένα τὰ ὀνόματα, ἅτινα τοιουτοτρόπως ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐδόθησαν εἰς τοὺς νεαροὺς μοναχοὺς ὑπὸ τοῦ ἁγ. Σεργίου. Οὗτοι ὀνομάσθησαν Ἱερώνυμος, Εὐσέβιος καὶ Ἱερόθεος. Κατὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς, μελανειμονοῦντες πλέον καὶ κρατοῦντες λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας, ἔδειξαν πόσον εὐσταλεῖς ἦσαν καὶ πόσον ἀποφασιστικότητα εἶχον, διὰ νὰ ἐκδαπανήσουν τὰς δυνάμεις των εἰς τὴν ὑπη-

Ἡ κεφαλὴ εἰκόνας τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, ἔργον τοῦ Ἀνδρέου Ροῦμπλεβ.

ρεσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του. Ἡ ὅλη ἔκφρασις τοῦ προσώπου των ἐδείκνυεν, ὅτι εἶχον σαφῆ συνείδησιν, ὅτι, ὡς λέγει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «ἐνεδύθησαν τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι αὐτοῖς στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα...» (Ἐφεσ. ς', 11—12).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἰδιόμελον τῶν Αἰῶνων τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω. Ἦχος πλ. β'.

Ἐνοῶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν ὥραν, ὅταν μέλλομεν πάντες, γυμνοὶ καὶ κατάκριτοι, τῷ ἀδεκάστῳ Κριτῇ παρίστασθαι· τότε σάλπιγξ ἠχήσει μέγα, καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς σεισθήσονται, καὶ οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν μνημάτων ἐξαναστήσονται, καὶ ἡλικία μία πάντες γενήσονται· καὶ πάντων τὰ κροπὰ φανερὰ παρίστανται ἐνώπιόν σου· καὶ κόπονται, καὶ κλαύσονται, καὶ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον ἀπελεύσονται, οἱ μηδέποτε μετανοήσαντες· καὶ χαρᾶ καὶ ἀγαλλίασει, ὁ τῶν δικαίων κλήρος, εἰσελεύσεται εἰς παστάδα οὐράνιον.

ΜΑΡΙΟΛΟΓΙΑ

Z'

20. Ἡ θέσις τῆς Θεομήτορος ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Εἶναι ὀδυνηρόν, πράγματι, νὰ προσκαλοῦμεθα οἱ Ὁρθόδοξοι, κατὰ τὸν φαινόν τοῦτον αἰῶνα τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης, ὅπως ἀσπασθῶμεν τὴν θεομητορικὴν διδασκαλίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἔχει δημιουργήσει μία εὐσεβῆς αἰσθηματικότης τοῦ μεσαίωνα, χωρὶς βάσιν τινὰ ἐκ τῆς Γραφῆς ἢ καὶ τῆς Παραδόσεως. Ἡ ἱστορία τῶν δογμάτων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἀναγνωρίσῃ οὔτε τὸ δόγμα τῆς ἀσπίλου συλλήψεως οὔτε τὸ δόγμα τῆς ἐνώμου ἀναλήψεως τῆς Θεοτόκου, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰς ἀποδιδόμενας εἰς αὐτὴν θεϊκὰς προνομίας. Αἱ περὶ τὴν πίστιν τῶν πατέρων μας καινοτομίαι εἶναι, καθὼς εἶπομεν, δογματικῶς ἀσύστατοι καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀπαράδεκτοι. Αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι ἡ θεομητορικὴ διδασκαλία ἐχώρισεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς δύο ἰσαριθμούς σχεδὸν μερίδας 2500 συνόδων τῆς Β' ἐν τῷ Βατικανῷ διασκεπτομένης Συνόδου, μαρτυρεῖ ὅτι καὶ μετὰ τῶν ἐπίσημων κύκλων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνάγκης ὅπως «αἱ προνομίαι τῆς Θεοτόκου» συζητηθῶν σήμερον ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης ἐν ἐκτάσει καὶ «κατὰ τρόπον ἀνεξάρτητον».

Ἄς μὴ καλοῦμεθα λοιπὸν οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπὸ τοὺς ἐνθουσιῶντας Μαριολόγους τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὰς δογματικὰς μας πεποιθήσεις καὶ τὰς ἱστορικὰς θρησκευτικὰς μας ἀρχάς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τοιούτοτρόπως θὰ ὑποβοηθήσωμεν τὸ ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ τοιαύτη προτροπὴ ὑπεθυμίζει εἰς ἡμᾶς τὴν ἀδιάκοπον ἐπαρῶν τοῦ τροπαρίου τῆς «ἐπιτροφῆς» καὶ τῆς «ὑποταγῆς» ἡμῶν εἰς τὴν ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν-μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Δυστυχῶς, παρὰ τὸ ἐνωτικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐνεφύσησεν εἰς τὴν Β' ἐν τῷ Βατικανῷ Σύνοδον ἡ μεγαλόπνοος ψυχὴ τοῦ ἀειμνήστου Πάπα Ἰωάννου ΚΓ', δὲν ἀπέφυγε καὶ αὕτη νὰ διακηρύξῃ τὴν στοργικὴν μεγαλοψυχίαν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας λέγουσα: «...Ἐὰν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία προσέλθῃ ποτὲ εἰς τὴν ἐνότητά τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ λάβῃ τὴν ἀναμένουσαν αὐτὴν θέσιν ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην...»⁷⁷.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὁμολογεῖ καὶ κηρύττει, ὅτι μία καὶ μόνη εἶναι ἡ ἱστορικὴ προνομία τῆς Παρθένου Μαρίας, ὅτι διὰ τὴν ἀγιότητά της ἐξελέγη ὑπὸ τῆς θείας προνοίας ὡς ὁ ἀνθρώπινος συντελεστής τῆς ἐκ

Πνεύματος Ἁγίου ὑπερφυῶς γεννήσεως τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ. Διὰ τὴν ἀγιότητά της αὐτὴν ἡ Μαρία εἶχεν ἔμφυτον τὸ δῶρον τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς ἀναμαρτησίας. Ἀπέκτισε λοιπὸν τὴν ὑπέρτιμον προνομίαν τῆς παρθενικῆς θείας μητρότητος, ὅχι διότι κατ' ἐξαιρετον εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη ἄσπιλος, ἐπομένως καὶ χωρὶς τὴν κληρονομικὴν διὰ πάντα ἄνθρωπον κλίσην πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ διότι ἀπὸ σταθερὰν προσωπικὴν συνείδησιν εὐσεβείας ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ θέλημα ταπεινῶς ὑπήκουσε κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην στιγμήν τοῦ εὐαγγελισμοῦ.

Ἡ ἀναμαρτησία λοιπὸν τῆς Μαρίας προήρχετο ἀπὸ τὴν προσωπικὴν συνείδησιν εὐλαβείας καὶ ὅχι διότι ἐγεννήθη ἄσπιλος καὶ μὴ δυναμένη ἔνεκα τούτου νὰ ὑποπέσῃ εἰς προσωπικὴν ἁμαρτίαν. Ἐν τούτῳ δὲ συνίσταται ἡ ἠθικὴ της ἀξία, ἡ ὁποία καὶ τὴν ἀνέδειξε τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεῖμ, πνευματικὴν βασιλίσσαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ Μητέρα τοῦ κόσμου. Ἐπιγραμματικῶς, ὡς εἶδομεν, διεμηνεύει ὁ Μ. Βασίλειος τὴν ἀγιότητα τῆς Μαρίας λέγων, ὅτι ὁμότιμον τῆς καθαρότητος αὐτῆς δὲν εἶχεν ἡ γενεὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς της, διὰ νὰ δεχθῇ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τῆς προσωπικῆς της ἀγνότητος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Γ' ἐν Ἐφέσῳ οἰκουμενικῇ Σύνοδος ἀνεκήρυξε τὴν Παρθένον Μαρὶαν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, «Θεοτόκον», αὕτη τιμᾶται «δικαίως καὶ πρεπόντως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας θρησκευτικῶς, ὑμνητικῶς, καὶ ὑπὸ τῆς εὐσεβείας τοῦ λαοῦ ὑπερευλαβῶς, ὡς «ἱερὸν καταφύγιον τῶν δυστυχῶν τῆς ζωῆς»⁷⁸. Ὅθεν λίαν εὐλόγως ἡ λυρικὴ γλῶσσα τῶν ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας, ἐξαιρούσα τὰ περὶ τὴν Παρθένον Μαρὶαν συντελεσθέντα ἀπερίγραπτα μυστήρια, ὕμνοлогεῖ αὐτὴν λέγουσα: «Πάντα ὑπὲρ ἔννοιαν, πάντα ὑπερένδοξα, τὰ σά, Θεοτόκε, μυστήρια· τῇ ἀγνεΐᾳ ἐσφραγισμένη καὶ παρθενία φυλλαττομένη, μήτηρ ἐγνώσθης ἀψευδῆς, Θεὸν τεκοῦσα ἀληθινόν».

Κατὰ ταῦτα, ἡ θέσις τῆς Θεομήτορος ἐν οὐρανῷ εἶναι ἡ πνευματικῶς πρυτανεύουσα μετὰ τῶν ἀγίων. Ὡς ἀγιωτέρα πάντων ἡ Θεοτόκος εἶναι ἡ πρώτη πρέσβειρα τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Ἰῶν καὶ Θεὸν της καὶ Λυτρωτὴν Θεὸν ἡμῶν. Αὕτη πρώτη προσάγει τὰς δεήσεις καὶ τὰς προσευχὰς μας πρὸς Αὐτόν, καθὼς καὶ πάλιν ἡ θεοπεσία γλῶσσα τῶν ὑμνωδῶν μεγαλύνουσα αὐτὴν λέγει: «Ἐπὶ ἐνδοξε, ἀειπάρθενε, εὐλογημένη Θεοτόκε, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ Ἰῶ σου καὶ Θεῷ ἡμῶν καὶ αἰτήσαι ἵνα σώσῃ διὰ σοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ὅθεν, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον θρησκευτικὴν συνεί-

77. Καρμίρη Ἰ., Ἡ Β' ἐν τῷ Βατικανῷ Σύνοδος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, Δελτ. «Ἐκκλησία», Ὀκτ. 1, 1963, σ. 479.—Παπαδοπούλου Ἰ., Ἱστορικὰ κριτήρια διὰ τὴν ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, σ. 56—61.

78. Ἀλεβιζάτου Ἀ., Τὸ νέον δόγμα, «Ἐκκλησία», Νοέμβρ. 1950.—Μπρατσώτου Π., Ἐξέφωρος τοῦ νέου δόγματος, αὐτόθι, 15 Δεκεμ. 1950.

δρουν, ή Θεομήτωρ δὲν σώζει δι' ἰδίας τινὸς δυνάμεως χάριτος, ἀλλ' ἰκετεύει τὸν Υἱὸν τῆς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, «πολλὰ γὰρ ἰσχύει δέησις μητρὸς πρὸς εὐμένειαν δεσπότου». Διὰ τοῦτο, κατὰ τὴν προσευχὴν τῆς θείας Λειτουργίας ἰκετεύομεν ἐκάστοτε τὸν Σωτῆρα λέγοντες: «Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς». Ὡς ἐξῆς δὲ συνοψίζει ἡ Ὁρθόδοξος Ὁμολογία τὴν πρεσβευτικὴν ταύτην ιδιότητα τῆς Παναγίας: «Τῇ δὲ ἐαυτῆς δυνάμει μηδὲν δυναμένης ποιεῖσαι καὶ ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλου παρὰ ταύτης δεόμεθα πλὴν τοῦ πρεσβεύειν καὶ ἰκετεύειν τὸν αὐτῆς Υἱὸν καὶ Θεὸν ὑπὲρ ἡμῶν»⁷⁹.

Κατὰ ταῦτα, οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν λατρεύομεν τὴν Παρθένον Μαρίαν-διότι ἡ λατρεία ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Θεόν-ἀλλὰ τιμῶμεν αὐτὴν ὡς τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν ἁγίων. Τὴν τιμὴν δὲ αὐτὴν σαφῶς προσδιορίζει ἡ Ζ' οἰκουμενικὴ Σύνοδος (787) ἐν τῇ δ' αὐτῆς πράξει, ὡς ἐξῆς: «Τιμᾶν καὶ μεγαλύνειν ἐμάθου-μεν πρῶτον μὲν καὶ κυρίως καὶ ἀληθῶς τὴν τοῦ Θεοῦ Γεννήτριαν καὶ τὰς ἁγίας καὶ ἀγγελικὰς Δυνάμεις καὶ τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς Προφῆτας καὶ τοὺς ἐνδόξους Μάρτυρας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁγίους ἄνδρας, καὶ τούτων αἰτεῖν τὰς πρεσβείας...». Καθὼς δὲ τονίζει ὁ Κριτόπουλος εἰς τὴν Ὁμολογίαν του⁸⁰ «...Οὐ λέγομεν τοὺς ἁγίους (ἐπομένως καὶ τὴν Παναγίαν) μεσίτας· εἰς γὰρ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός, ὃς μόνος ἀμέσως δύναται τῷ Πατρὶ καὶ ἡμῖν μεσιτεῦν..., ἀλλὰ πρέσβεις καὶ ἰκέτας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀδελφῶν ἐκείνων ὄντων. Τὴν δὲ Θεοτόκον, πρὸ πάντων τῶν ἁγίων πρέσβυν πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα προβαλλόμεθα, καὶ ἐξαιρέτως αὐτὴν τιμῶμεν, ἐπειδὴ παρὰ Θεοῦ προωρίσθη ἐπὶ μεγάλῳ καὶ ἐξαιρέτῳ τέλει· τί γὰρ μερίζον τοῦ ἐκ ταύτης τὸν Θεὸν σαρκωθῆναι;».

Ἡ ὑπεράττη τιμὴ πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, εἶναι προφανῶς τιμὴ τέκνων πρὸς Μητέρα. Εἶναι τιμὴ παρρησίας, καθὼς τὴν ἐπιβάλλει ἡ μεταξὺ αὐτῶν σχέση. Δὲν εἶναι ἐπομένως «δουλική», πολλῶ μᾶλλον «ὑπερδουλική», καθὼς τὴν προσδιορίζουν οἱ Ρωμαιοκαθολικοί. Ὁ Δομινικανὸς φιλόσοφος καὶ διδάσκαλος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας Θωμᾶς Ἀκινᾶτος, καθώρισε κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα τρεῖς διαβαθμίσεις τιμῆς, ὑπὸ τὴν διάκρισιν δὲ αὐτῆς μέχρι σήμερον ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία διδάσκει ὅτι ἡ τιμὴ πρὸς τὸ Ὑπέρτατον Ὄν, τὸν Θεόν, λέγεται Λατρεία ἢ Latria-ἢ πρὸς τοὺς ἁγίους λέγεται Δουλεία-Dulia καὶ ἡ πρὸς τὴν Παναγίαν Παρθένον Μαρίαν λέγεται Ὑπερδουλεία-Hyperdulia. Πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν ὅμως τοῦτον τῆς ὑπερδουλικῆς τιμῆς πρὸς

Θεοτόκον, χρησιμοποιεῖται δι' αὐτὴν καὶ ὁ ὄρος Λατρεία. Τοιοῦτοτρόπως, διακεκριμένος ρωμαιοκαθολικὸς ἀρθρογράφος, εἰς περισπούδαστον ἄρθρον του γράφει μεταξὺ ἄλλων: «Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἀπέδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα θέσιν, ἡ ὁποία τῆς ἀνῆκε εἰς τὴν κοινωनीαν, ἀνυψώσας συγχρόνως τὴν λατρείαν τῆς Παναγίας εἰς δόγμα τῆς Ἐκκλησίας»⁸¹.

Τιμὴν πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους διαδηλοῦμεν ὡσαύτως οἱ Ὁρθόδοξοι ἀσπαζόμενοι ἐν εὐλαβείᾳ τὰς εἰκόνας των, μετὰ τὰς ὁποίας κατακοσμοῦμεν τοὺς τόπους τῆς λατρείας μας. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Μωϋσῆ, ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου ἦτο διαπεποικιλμένη μετὰ εἰκόνας τῶν Χερουβίμ⁸².

Ὁ ἀσπασμὸς τῶν ἁγίων εἰκόνων δὲν εἶναι πράξις εἰδωλολατρικὴ, καθὼς ἠθέλησαν νὰ τὴν χαρακτηρίσουν οἱ Προτεστάνται, ἀλλ' ἔκφρασις λογικῆς εὐλαβείας. Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον (330-379), «ἡ τῆς εἰκόνας τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· πρωτότυπον δὲ ἐστὶ τὸ εἰκονιζόμενον, ἐξ οὗ τὸ παράγωγον γίνεται». Ὡσαύτως ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς (675-749), ἀναφερόμενος εἰς τὴν ψυχολογίαν τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων λέγει: Διὰ τῶν γητῶν ὀφθαλμῶν μου παρατηρῶ τὰς εἰκόνας, καὶ οὕτως ἡ πνευματικὴ μου ζωὴ πληροῦται ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς Σαρκώσεως. Καθ' ὅσον ὁ πιστὸς παρατηρεῖ τὰς εἰκόνας, κατὰ τοσοῦτον σκέπτεται τὸ εἰκονιζόμενον πρόσωπον καὶ ὠθεῖται πρὸς μίμησιν τούτου. Δεικνύει σεβασμὸν καὶ τιμὴν, οὐχὶ δὲ προσκύνησιν, ἡ ὁποία μόνον εἰς τὸν Θεὸν ἀρμόζει.

Δὲν ἀποδίδομεν λοιπὸν εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἁγίων προσκύνησιν λατρείας (adorationem), ἀλλὰ τιμὴν (venerationem) πρὸς τὰ δι' αὐτῶν εἰκονιζόμενα πρόσωπα, τὰ ὁποία προβάλλονται εἰς τοὺς πιστοὺς πρὸς μίμησιν πίστεως καὶ ἀγαθῶν ἔργων. «Ὡν γὰρ τὰ πρωτότυπα ἅγια, τούτων καὶ αἱ εἰκόνες ἅγαι, καὶ ὧν τὰ πρωτότυπα τιμητέα, τούτων καὶ αἱ εἰκόνες τιμητέα», γράφει ὁ Κριτόπουλος ἀπαντῶν εἰς τοὺς Προτεστάντας, καὶ προσθέτει ἐπεξηγῶν τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος τῆς κατασκευῆς των: «Τούτων οὖν τὰς εἰκόνας ἡ Ἐκκλησία ἐποίει (ἀπὸ τοῦ 4ου αἰῶνος) οὐ γλυπτὰς, οὐδὲ λαξευτάς, ἀλλὰ γραπτὰς (ἐξωγραφισμένας) μόνον»⁸³.

Κατὰ ταῦτα, ἀνδριάντες καὶ γλυπτὰ καὶ ἀγάλματα, ἔχοντα τὴν προέλευσίν των ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰδωλολατρίας, ἀντιβαίνουν εἰς τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου⁸⁴, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον

81. «Καθολικὴ», Ἀθήναι, Δεκ. 25, 1963, σ. 3.—Catholicism of Catholic Faith (on the honor and invocation of Saints), Chicago, Ill., The Oink Co. p. 170. The Oxford Dictionary of the Christian Church, London, 1957, pp. 426, 867.

82. Ἐξοδ. κεφ. 25—27.

83. Κριτοπούλου, Ὁμολογία, κεφ. ΙΕ'. Πρβλ. Δοσιθέου, Ὁρθ. Ὁμολ. ὁρ. η'.

84. Καν. ζ' καὶ θ'.

79. Κριτοπούλου, Ὁμολογία, κεφ. ΙΖ'.

80. Αὐτόθι.

ἀποδίδομεν ἀσπαζόμενοι τὰς εἰκόνας. Εὐλόγως παρατηρεῖ ὁ Ἀνδρουῦτσος, ὅτι «ἡ ζωγραφικὴ, λεπτή, δογματικὴ καὶ πνευματικώτερα οὖσα, ἀντὶ τὰ συνδέσῃ-ως ἢ γλυπτικὴ-τὸ παριστάμενον πρὸς τὰ ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ διὰ τῆς ὕλης περιοριζόμενα, ὑφώνει μᾶλλον εἰς τὴν διὰ τῆς διανοίας σύλληψιν τοῦ ἀρχετύπου»⁸⁵. Τοιαύτην λοιπὸν πνευματικὴν ἔξαρσιν δὲν προκαλοῦν οὔτε τὰ ἐπὶ ξύλου ἢ μαρμάρου γλυπτὰ οὔτε τὰ ἀγάλμα-
ματα.

Ἐξαιρέτων ὡσαύτως χαρακτηριστικὸν τῆς τοιαύτης πνευματικῆς τιμῆς, τὴν ὁποῖαν οἱ Ὁρθόδοξοι ἀποδίδομεν πρὸς τοὺς ἁγίους καὶ τὴν Παρθένον Μαρίαν, εἶναι καὶ τοῦτο: Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, καθ' ἣν τελεῖται τὸ Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας, αὕτη προσφέρεται ὡς ἑλαστήριοσ θυσία ὄχι μόνον ὑπὲρ παρισταμένων, οὔτε καὶ γενικώτερον ὑπὲρ «πάσης ψυχῆς ὀρθοδόξων», ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, τῶν ὁποίων καὶ μνημονεύονται τὰ ὀνόματα. Τοῦτο ὅμως εἶναι τὸ ἐξαιρέτων: ὅτι μετὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν Τιμίων Δώρων μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ ἱερουργοῦντος τὰ ὀνόματα καὶ τῶν ἁγίων, διότι οὗτοι τελειωθέντες ἐν τῇ πίστει καὶ ζῶντες ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἠγιασθήσαν καὶ ἐτελειώθησαν ἐν τῷ αἵματι τῆς θυσίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἡ μνημόνευσις τῶν ἁγίων ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους καθήκον σεβασμοῦ καὶ τιμῆς πρὸς αὐτούς ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδειξιν τοῦ ψυχικοῦ συνδέσμου ἡμῶν πρὸς αὐτούς. Διότι αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς συναποτελοῦμεν τὴν Μίαν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν, νοουμένην εἰς θριαμβεύουσαν ἐν οὐρανῷ, μὲ πολίτας τοὺς ἁγίους καὶ δικαίους, καὶ εἰς στρατευομένην ἐπὶ τῆς γῆς, μὲ στρατιώτας πίστεως τοὺς ἀγωνιζομένους διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Ἡ πεποιθήσις αὕτη ἀποτελεῖ θεμελιώδη ὄρον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ὅθεν ὁ ἱερουργῶν συνεχίζων τὴν εὐχὴν τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων λέγει μυστικῶς: «Ἐπιπροσφερόμεν Σοὶ τὴν λογικὴν ταύτην θυσίαν ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων προπατόρων, πατέρων, πατριαρχῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, κηρύκων, εὐαγγελιστῶν, μαρτύρων, ὁμολογητῶν, ἐγκρατευτῶν καὶ παντὸς δικαίου ἐν πίστει τετελειωμένου». Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διακόπτει τὴν εὐχὴν καὶ δισδηλῶν τὴν ἐξαιρέτων θέσιν τὴν ὁποῖαν διακατέχει μετὰ τῶν πάντων τῶν ἁγίων ἢ παναμώμητος Μητῆρ τοῦ Θεοῦ, θυμιᾷ πρὸ τῆς Ἀγίας Τραπέζης πρὸς τιμὴν αὐτῆς καὶ ἐκφωνεῖ λέγων: Ἐξαιρέτως τῆς ποναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἥτοι, ἡ ὑπὲρ πάντων τῶν ἁγίων τελομένη πνευματικὴ θυσία, προσφέρεται ἐξαιρέτως εἰς τιμὴν τῆς παναχράντου Μητρός τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν.

Ὁ λαὸς ὑποδεχόμενος τὴν ὑπέρτιμον μνημόνευσιν ταύτην τῆς Θεοτόκου ψάλλει γεραίρων αὐτὴν διὰ τοῦ

85. Συμβολικὴ, σ. 401.

ἀρχαίου τούτου ὕμνου: «Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον, τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμητον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβιμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν».

Τοιαύτην ἐξαιρέτων θέσιν τιμῆς ἀποδίδει ἡ ὀρθόδοξος θρησκευτικὴ συνείδησις, διὰ τῶν θεσπεσιῶν ὕμνων τῆς, εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ Μητέρα τοῦ κόσμου. Καὶ ἡ τιμὴ αὕτη ἀποτελεῖ τὸ ἐκλαμπρον πνευματικὸν πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἀναγράφονται ὑπὸ τῆς εὐλαβοῦς ψυχῆς τῶν πιστῶν ὅλοι οἱ τίτλοι καὶ ὅλαι αἱ προσωνυμίαι, διὰ τῶν ὁποίων περικοσμεῖται ὕμνητικῶς καὶ μεγαλύνεται τὸ ὄνομα τῆς Παρθένου Μαρίας. Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, καθὼς τὴν ἐμφανίζει ἡ λυρικὴ γλῶσσα τῶν ὕμνογράφων, ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι ἡ Ἀστὴρ ἐμφαινῶν τὸν Ἥλιον, εἶναι ἡ κλιμαξὶς ἐπουράνιος, δι' ἣς κατέβη ὁ Θεός, εἶναι ἡ γέφυρα μετὰ γούσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν, εἶναι ἡ Θεοῦ πρὸς θνητοὺς εὐδοκία, εἶναι ἡ θνητῶν πρὸς Θεὸν παρρησία, εἶναι ἡ ἀστραπὴ τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα, εἶναι ἡ σοφία Θεοῦ δοχεῖον, εἶναι ἡ Σκηνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου, εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὁ ἀσάλευτος πύργος, εἶναι ἡ στερρόν τῆς πίστεως ἔρεισμα, διότι, κατὰ τὸν ἱερὸν Δαμασκηνόν, τὸ ὄνομα τῆς Παρθένου Μαρίας «ἅπαν τὸ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας συνίστησιν».

Οἱ Μαρριολογῶντες ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι μᾶς προσκαλοῦν ὅπως ἀπαρνούμενοι τὰς ὠραίας αὐτὰς θρησκευτικὰς μας ἀρχάς, καὶ τὰς παραδόσεις μας, προσέλθωμεν εἰς ἀποδοχὴν τῆς θεομητορικῆς διδασκαλίας τῶν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὕτω διαφωτιζόμενοι περὶ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τὴν ὁποῖαν κατέχει ἡ Θεοτόκος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, θὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν εὐδωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐνώσεως τῶν διεστώτων.

Ἄλλ' ἡ δογματικὴ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν εἶναι ὑπόθεσις συναισθηματικότητος καὶ συγκινήσεων. Εἶναι ζήτημα μακρῶν θεολογικῶν ἐρευνῶν καὶ συζητήσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως θὰ ὀριμάσῃ ὡς καρπὸς σωφροσύνης. Αἱ δογματικαὶ διαφοραί, μετὰ τῶν ὁποίων πρωτεύουσαν θέσιν θὰ καταλάβουν καὶ τὰ θεομητορικὰ δόγματα τῆς ἀσπίλου συλλήψεως καὶ τῆς ἐνώμου ἀναλήψεως τῆς Θεοτόκου, θὰ ἀποτελέσουν κύριον ἔργον δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὀριζόμενοι ἐκατέρωθεν καὶ συναποτελοῦντες τὰς εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς ρωμαιοκαθολικῶν καὶ ὀρθοδόξων θεολόγων καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἐπιστημόνων, θὰ ἀναλάβουν τὸ βαρύτερον καθήκον, ὅπως γεφυρώσουν ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς εὐαγγελικῆς καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τὸ εὐρύτατον χάσμα, τὸ ὁποῖον διήνοιξαν καὶ διηύρυναν ἐννέα καὶ πλέον αἰῶνες.

(Τέλος)

Ἀρχιμ. Ι. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. Θ.
τ. Διευθυντῆς Θεολογ. Σχολῆς Βοστώνης

ΤΟ ΤΡΙΣΣΟΝ ΥΠΕΡ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ*

«Ἐλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τοῦ μαρτυρίου»
(Ἐκ τοῦ Ἀπολυτικίου)

Ἐπέστη καὶ πάλιν, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ φωτοφόρος μνήμη τοῦ ἐν ἱερομάρτυσιν θαυμαστοῦ Χαράλαμπους, τοῦ ἀειζώου προμάχου τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως ἀνυστάκτου προστάτου καὶ φρουροῦ. Ἐφθασεν αἰσίως ἡ πολυπόθητος αὕτη ἡμέρα τῆς ἀγίας αὐτοῦ ἐορτῆς καταστραπτομένη ἀκηράτοις μαρμαρυγαῖς. Ἐπέστειλεν αἰγλίεσσα καὶ χαρίεσσα, πληροῦσα πάντων ἡμῶν τὰς καρδίας δι' ἀφθονίας θείων χαρίτων, εὐλογιῶν καὶ δωρεῶν. Ἐπιλάμπει δ' εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν φῶς ἀρρήτου μεγαλειότητος. Προκαλεῖ εὐλόγως ἐντὸς τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν βήθους ἱερὸν ἐνθουσιασμόν. Καὶ καταπλημμυρεῖ τὸν εὐγενῆ συναισθηματικὸν ἡμῶν κόσμον δι' ἀνεϊπώτων αἰσθημάτων ἀγαλλιάσεως καὶ θείας εὐφροσύνης.

Ὡ, ναί! Ἡ πανήγυρις τοῦ Πολιούχου ἡμῶν Ἀγίου, ἀγαπητοί, καθίσταται εἰς ἡμᾶς πρόξενος πνευματικῆς καθ' ὅλου καὶ ἐντατικῆς κινητοποιήσεως, πρὸς ἐπάξιον ἐορτασμόν καὶ ἔκφρασιν τῶν εὐγνωμόνων ἡμῶν συναισθημάτων πρὸς τὸν εὐκλεᾶ Ἱερομάρτυρα, καὶ πρὸς ἐκτίησιν καὶ ἀπολαβὴν τῶν τρισαγίων δωρημάτων τῆς βοήθειας αὐτοῦ καὶ προστασίας πρὸς φωτισμόν καὶ ἐνίσχυσιν ἡμῶν.

Ἐντεῦθεν καί, προσατενίζοντες τὴν φωτοειδῆ αὐτοῦ μορφήν, καταλαμβάνομεθα ὑπὸ θάμβους καὶ δέους. Καὶ εἰς προσευχὰς πρὸς αὐτὸν ἀναγόμενοι, προσεπιλέγομεν πρὸς αὐτὸν μετὰ θριαμβικῆς ἱκανοποιήσεως: «Ὡς στύλος ἀκλόνητος τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, καὶ λύχνος ἀείφωτος τῆς οἰκουμένης σοφέ, ἐδείχθης, Χαράλαμπε: ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τοῦ μαρτυρίου, ἔλυσας καὶ εἰδώλων τὴν σκοτόμαιναν μάκαρ».

Καὶ τῷ ὄντι, ἀδελφοί. Καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν ἐπίγειον αὐτοῦ ζωὴν, εἰς ἅπαντας τοὺς γενναίους ἀγῶνας καὶ τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ σκάμματα ὁ ἱερεὺς Χαράλαμπε εἰδείχθη ὀλόφωτος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο καλούμεθα, σήμερον ἰδιαιτέρως, νὰ ἴδωμεν, πρὸς διδασκαλίαν ἡμῶν καὶ ψυχικὴν ὠφέλειαν. Διότι, τὸ ἔξοχον παράδειγμα τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως πάντοτε ἐμπνέει πάντοτε διδάσκει ἐπωφελέστερον καὶ ἐπιστηρίζει ἀσφαλέστερον. Ὁ δὲ ἐορταζόμενος Ἱερομάρτυς τρισσῶς ἐμαρτύρησεν («τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Χριστοῦ») (Ἀποκ. α', 2). Πρῶ-

* Λόγος πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγίου Χαράλαμπους τῇ 10.2.1965, παρουσίᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Νικοπόλεως κ. κ. Στυλιανοῦ καὶ πρώην Καναδᾶ κ. κ. Ἀνατολίου, ὡς καὶ πλήθους εὐλαβοῦς χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς Πρεσβείας, ἐορτάσαντος καὶ ἐφέτος μεγαλοπρεπῶς τὴν ἐορτὴν τοῦ Πολιούχου αὐτοῦ Ἀγίου.

τον μὲν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς προετοιμασίας· δεύτερον δὲ κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἱερατικῆς αὐτοῦ σταδιοδρομίας· καὶ τρίτον κατὰ τὸ φρικτὸν μαρτύριον αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ πῶς.

★

1. Ἐλαμψεν ἐν τοῖς τῆς προετοιμασίας χρόνοις. Ἐμαρτύρησεν εὐθαρσῶς διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀκλόνητον αὐτοῦ πίστιν. Διεκρίθη διὰ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν καὶ ἐργώδη προσπάθειαν, ὅπως ἐπαξίως φέρῃ τὸ τιμημένον ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ.

Δὲν ἦτο δὲ τὸ τοιοῦτο ἔργον εὐχερές. Εἰς τοὺς δυσχερεῖς ἐκείνους χρόνους ἡ μὲν χριστιανικὴ πίστις ἐγχευάζετο καὶ ἐμυκτηρίζετο· ἡ δὲ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ λυσοδῶς κατεδιώκετο καὶ οἱ πιστοὶ αὐτῆς ὠδηγοῦντο ἀνηλεῶς εἰς τὸν πολυώδυνον μαρτυρικὸν θάνατον. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ κόσμος τῆς εἰδωλικῆς πλάνης ἐμαίνετο κυριολεκτικῶς, μάλιστα δ' ἐπισήμως, κατὰ τῆς νεοφανοῦς θρησκείας τοῦ γλυκυτάτου Ναζωραίου.

Ἐν μέσῳ τοιοῦτου περιβάλλοντος ζῶν, ὡς νέος, ἀρχὰς τοῦ β' μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἐπόμενον ἦτο, ὁ ὑψηλὰ καὶ ἅγια ὀραματιζόμενος καὶ ποθῶν Χαράλαμπε νὰ ὑφίσταται ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν πιέσεις καὶ ἰσχυροὺς κραδασμούς, προερχομένους ἐκ τῶν δολερῶν τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπιθέσεων καὶ πειρασμῶν. Τὸ μαρτύριον εἰς τοιαύτας στιγμὰς κρίσεως ἐσωτερικῆς εἶναι φοβερόν. Ἡ ζωὴ καθίσταται ὄντως μαρτυρικὴ. Ἄλλ' ἐκ τῆς πάλης ταύτης ἐξῆλθε νικητῆς ὁ ἀπαράμιλλος ἀθλητῆς τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, ὁ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φλογερᾶς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης ἔραστής. Καὶ μαρτυρεῖ λοιπὸν, λαμπροφανῶς, διὰ τῆς ἐναρέτου βιοτῆς καὶ πολιτείας αὐτοῦ, τὸν ἀδάπανον τῆς πίστεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Χριστὸν πλοῦτον, τὴν τελείαν πρὸς Αὐτὸν καὶ ὀλόψυχον ἀφοσίωσιν, τὴν συντελεσθεῖσαν ἐν αὐτῷ ψυχικὴν ἀναγέννησιν διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ, τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ὀριμότητα τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς θελήσεως αὐτοῦ, τὴν πλήρη ἀγωνιστικῆς διαθέσεως καρδίαν αὐτοῦ πρὸς ἡρωϊκὰς εἰρηνικὰς μάχας ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας.

Τοιοτοτρόπως ἡ πολλαχῶς καλλιεργημένη καὶ διὰ τοῦτο ὀλοκληρωμένη προσωπικότης αὐτοῦ, ἡ τὴν φλογώδη ἀμαρτίαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατακερματίσασα καὶ κατασβέσασα, ἀνεφλέγη ἐνδοθεν πλουσίας ὑπὸ θεοῦ ἔρωτος, ὅπως «μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεῦσωσι δι' αὐτοῦ» (Ἰωάν. α', 7). Ἐθεώρησε τοῦτο καὶ εἶναι—ὡς ὑψιστον χρέος καὶ ὑπέρτατον καθήκον παντὸς Χριστιανοῦ. Ἄλλως τε ὁ Σωτὴρ ὑπεγράμμισε τοῦτο, παραγγέλλων: «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν

τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε', 16). Ἄλλ' ὁ Ἱερὸς Χαραλάμπης, βαθέως διαισθανόμενος τὴν διπλῆν αὐτοῦ κλίσην καὶ κλήσην πρὸς τὸ ἀζιέραστον ἱερατικὸν στάδιον, καὶ ἐπευχόμενος «τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἔστι Κύριε» (Ψαλμ. ριγ', 24), ἐστράφη πρὸς αὐτό, καίτοι τὰ μέγιστα πολυεύθυνον καὶ πολύμοχθον, ἐν ᾧ ὡσαύτως.

2. Ἐμαρτύρησε καὶ ἔλαμψεν. Ἐμαρτύρησε μὲν, διότι ὁ ἀείποτε φέρων τὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν Αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπουργήματι τῆς ἱερωσύνης δέχεται σφοδρότερον τὰς τῶν ἀντιθέων ἐπιθέσεις, ἀφ' οὗ «οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὄπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα» (Αὐθι μς', 5). Ἐλαμψε δέ, διότι ἀδιαφορῶν πρὸς τὰς τοιαύτας τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων ὀργάνων αὐτοῦ ἀνασχετικὰς ἐπιδρομάς, εἰργάσθη ἐνθέως καὶ ἀποτελεσματικῶς.

Καὶ ἐν πρώτῳ. Ἀντιλαμβάνεσθε ποῖον μαρτύριον ἀντιμετώπισεν, ὅτε ἀπεκάλυψε τὰς προθέσεις αὐτοῦ, ὅπως κλίνη τὸν αὐχένα πρὸ τοῦ ἱεροῦ Θυσιαστηρίου καὶ δεχθῆ τὴν τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος χάριν, ἵνα καταστῆ λειτουργὸς καὶ μυσταγωγὸς τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Σήμερον, ἐν πλήρει εἰκοστῷ αἰῶνι, πόσα στόματα χριστιανικὰ—φοβερὸν καὶ εἰπεῖν—δὲν ἀνοίγονται, ὡς πύλαι Ἄδου, διὰ τὰ εἰρωνευοῦν καὶ χλευάσουν νέους εὐλαβεῖς ἐπιποθοῦντας, ὅπως καθιερωθῶσι εἰς τὸ τιμιώτατον ἔργον καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Πόσοι ἄλλοι δὲν οἰκτιροῦν αὐτούς; Καὶ πόσοι προσέτι τῶν γονέων, ἀναδόχων καὶ λοιπῶν οἰκείων καὶ γνωστῶν δὲν ἀνθίστανται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἀγίων πόθων τῶν τέκνων; Καὶ πόσα δὲν ἐπινοοῦνται καὶ πράττονται πρὸς ἀποτροπὴν τούτων καὶ ματαίωσιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν σκοπῶν καὶ ἀγίων ἐφέσεων;

Ὁ ἱερὸς Χαραλάμπης τοιαύτας ἀντιθέους προτάσεις, τοιούτους σατανικοὺς σαρκασμοὺς καὶ ἤκουσε· καὶ εἶδεν. Ἄλλ' ἔμεινεν ἀπτόητος. Διὰ τοῦ ρωμαλέου αὐτοῦ φρονήματος ἀντιπαρῆλθε τοὺς σκοπέλους καὶ τὰς ἐωσφορικὰς ταύτας παγίδας ἀνεπιστρεπτί. Καὶ ἦδη εὐρίσκεται ἐπὶ τὴν πάμφωτον λυχνίαν, ὡς ἀλύχνος ἀείφωτος». Λελαμπρυσμένος τὴν διάνοιαν καὶ παρέχων ἐς αἰὶ «μαρτυρίαν καλὴν» βίου ἀγίου, «ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου» (Α' Τιμοθ. γ', 7), ἔργοις ἔλαμψε τῆς εὐσεβείας, πλάνην ἔσβεσε κακοδοξίας· τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐκράτουνε. Κατέστη «μάρτυς» τοῦ Χριστοῦ («πρὸς πάντας ἀνθρώπους») (Πράξ. κβ', 15). Διέδωκε δηλαδὴ μετὰ ἱεροῦ πάθους καὶ διεκήρυξεν ἀφόβως τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ εἰς τὸν κόσμον ἐλθόντος, «ἵνα μαρτυρήσῃ τῇ ἀληθείᾳ» (Ἰωάν. ιη', 37). Κατέστησε πολλοὺς πλουσίους «ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη» εἰς ἡμᾶς (Α' Κορ. α', 6). Καὶ ταῦτα ποιῶν, μέχρι τοῦ βαθυτάτου αὐτοῦ γήρατος τῶν 113 ἐτῶν, διακρατούμενος θαυμαστῶς ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἠδύνατο νὰ ἐπιλέγῃ μετὰ τοῦ μακαρίου Παύλου· «ἡ καύχησις ἡμῶν αὕτη

ἔστι, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν» (Β' Κορ. α', 12).

Ἐκ τῆς ἐπόψεως ταύτης ἐπιβάλλεται, ὅπως, ὅσοι πιστοὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, παραμένωσιν ἀνεπηρέαστοι ἐκ τε τῶν πραττομένων καὶ λεγομένων ἀσεβῶς εἰς βάρος τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως, τῆς ἀγιωτάτης Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας. Χρεωστοῦμεν ὅπως ὁποῦντε, ἀγαπητοί, ὅπως παραμένωμεν ἑδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι εἰς τὰς ἀχράντους ὀρθόδοξους πεποιθήσεις, ἀρχάς, παραδόσεις ἡμῶν καὶ δίδωμεν προθύμως καὶ ἀδιαλείπτως λόγον παντὶ τῷ αἰτούντι περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος (Α' Πέτρ. γ', 15), βεβαιώμεν τὴν ὑπερτάτην χριστιανικὴν ἡμῶν ἀλήθειαν, διαδίδωμεν καὶ προβάλλωμεν διὰ ζώσης καὶ διὰ πράξεως τὰς ὑπερόχους ἑλληνοχριστιανικὰς ἠθικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς, κηρύσσωμεν, καθομολογῶμεν, μαρτυρῶμεν «Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἑσταυρωμένον» καὶ ἀναστάντα (Α' Κορ. β', 2). Τὸν εἰπόντα ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς· «πᾶς ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ι', 32-33).

Ὁ ἱερὸς Χαραλάμπης οὕτω πως ἐπολιτεύθη καὶ εἰργάσθη ὡς πεφωτισμένος ἱεροκήρυξ καὶ ἱεραπόστολος τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς σθεναρὸς καὶ ἀκατάβλητος τῆς πίστεως ἀγωνιστής, ἐξ οὗ συνελήφθη, ἐν τέλει, καὶ δοῦς τὴν καλὴν τῆς πίστεως ὁμολογίαν,

3. Ὑπέστη μαρτύριον ὀδυνηρότατον. Ἄλλως τε καὶ τοῦτο εἶχε προείπει ὁ Σωτῆρ. «Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον» (Λουκ. κα', 13) τὸ ἔργον τ.ε. τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄλλ' «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται» (Ματθ. κδ', 13).

Καὶ εἶναι ἀληθές, ὅτι ἅπαντες οἱ καλλίνικοι Ἡρώες καὶ Θεοφόροι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι ἠδύνατο νὰ λέγωσι μετὰ τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου «ἐνεκά σου θανατούμεθα ἕλην τὴν ἡμέραν» ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς» (Ρωμ. η', 36), ἀφ' οὗ «πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται» (Α' Τιμ. γ', 12)· ἀλλ' ἡ ἐπὶ τὰ πολυάδυνα αὐτῶν βάσανα καὶ τὸν σκληρότατον μαρτυρικὸν θάνατον καταδικη αὐτῶν ἦτο ἐξόχως ἀποτροπιαστικῆ.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀκατάβλητος Ἱερομάρτυς Χαραλάμπης, μὴ δεχθεὶς ν' ἀρνηθῆ τὸν Χριστὸν· τοῦναντίον Αὐτὸν θαρραλέως κηρύσσων πρὸ τοῦ βήματος ἡγεμόνων καὶ λοιπῶν ἄλλων ἀνελεήτων ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας καὶ διαβεβαίων κατά τοὺς Γραφικoὺς λόγους (Ἦσ. νε', 4) «αἰδοῦ μαρτύριον ἐν ἔθνεσιν ἔδωκα αὐτὸν» (τὸν Χριστὸν), ἐδέχθη ἀγογγύστως τὰ φοβερά κολαστήρια. Ἀντιμετώπισε ψυχραίμως καὶ καρτερικῶς τὴν φρικτὴν καὶ ἀπαισίαν βάσανον τῆς ἐκδορᾶς τοῦ ἀσκητικοῦ αὐτοῦ σώματος, καθ' ἣν, ἀντὶ γοερῶν κραυγῶν καὶ σπαρακτικῶν, ἐκ τῶν δριμυτάτων πόνων, οἰμωγῶν καὶ ὀδυρμῶν, ἔψαλλεν ὕμνους δοξολογίας καὶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ νοῶν νοεῖτω!

Καθ' ἃ μετέδωκεν ὁ Τύπος, ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπέστειλεν εἰς τὸ Βατικανὸν δύο ἀρχιερεῖς, μὲ συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Οὗτοι ἐπεσεκέθησαν τὸν Πάπαν Παῦλον ΣΤ' καὶ ἐξέθεσαν εἰς αὐτὸν τὰς γνωστὰς ἀποφάσεις τῆς Γ' Πανορθόδοξου Διασκεψέως.

Νομίζομεν, ὅτι οὐδεμία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιτρέπεται νὰ ἐπικοινωνῇ ἐπισήμως μετ' αἰρετικῶν ἄνευ ὁμοφώνου καὶ ἀναντιρρήτου ἀποφάσεως Πανορθόδοξου Συνόδου καὶ ὅτι εἰς παρομοίας περιπτώσεις καλὸν θὰ εἶναι αἱ ἐκπροσωπήσεις τῆς Ὁρθοδοξίας νὰ μὴ εἶναι ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ κληρικῶν τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ δημιουργητῆ ἡ ἐντύπωση, ὅτι οὗτοι εἶναι φορεῖς τῶν ἀπόψεων μόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ οὐχὶ τῆς καθ' ὅλον Ὁρθοδοξίας. Αὕτη πρέπει νὰ προβάλληται ἡνωμένη, ἵνα μὴ εὐρίσκουν εὐκαιρίαν τινὲς ἐκ τῶν σλαβικῶν ἐκκλησιῶν νὰ ἐπιδιώκουν τὸν παραγκωνισμόν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ νὰ παίζον ἡρετικὸν ρόλον ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ἐρχόμενοι εἰς ἀπ' εὐθείας ἐπαρῆν

μετὰ τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ἢ προσεγγίζουσαι εἰς αὐτὸν μέσω τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ νοῶν νοεῖτω!

Δὲν εἶναι ἀπολύτως ἱκανοποιητικοί.

Ὁ καρδινάλιος Μπέα, σχολιάζων τὸ περὶ Οἰκουμενισμοῦ διάταγμα τῆς Β' ἐν Βατικανῷ Συνόδου, ἐτόνισεν, ὅτι τὸ διάταγμα τοῦτο «παραδέχεται καθαρῶς τὴν ἀνάγκην, ὅπως οἱ Καθολικοὶ μετὰ χαρᾶς ἀναγνωρίσωσι καὶ ἐκτιμῶσωσι τὰς χριστιανικὰς ἀξίας τῶν κειχωρισμένων ἀπ' αὐτῶν ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἐκ τῆς κοινῆς κληρονομίας». Ὁσαύτως ὁ καρδινάλιος εἶπεν, ὅτι τὸ διάταγμα συντελεῖ εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ καλύτερον τὴν πλουσίαν πνευματικὴν, λειτουργικὴν, θεολογικὴν καὶ ἀσκητικὴν παράδοσιν τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀσφαλῶς οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ διαπρεποῦς καρδινάλιου εἶναι εὐλόγως ἀναγνώρισις τῶν θεσaurῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπολύτως ἱκανοποιητικοί. Εἶναι καιρὸς πλέον, ἵνα οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀναγνωρίσωσιν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως ἐχωρίσθη οὐχὶ ἡ Ὁρθόδοξος, ἀλλ' ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Ἐπὶ πλέον πρέπει οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ νὰ ἀναγνωρίσωσιν οὐ μόνον τὰ σημεῖα τῆς

εὐχαριστίας πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν καὶ ἦπιε μέχρι τελευταίας τρυγῆς τὸ ποτήριον τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου, οὐχὶ «ὡσπερ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Α' Θεσ. δ', 13), ἀλλ' ἐν συναισθήσει ἀπολύτου χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως ἐπὶ τῇ περιλάμπρῳ αὐτοῦ νίκῃ, διότι ὄντως αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ οὕτω πως «ἐνίκησαν αὐτὸν (τὸν ἀρχέκακον δράκοντα) διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν» (Ἀποκ. ιβ', 11), προσβλέπων ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου τὸν στεφανοδότην Χριστόν, πρὸς ὃν ἡδύνατο ἐν ἀνεκλαλήτῳ ἀγαλλιάσει νὰ λέγῃ «ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυριῶν σου ἐτέρεθη ν» (Ψαλμ. ριη', 14).

★

Ἀγαπητοί. Ὁ μεγαλάνυμος πολιοῦχος ἡμῶν Ἅγιος, «ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς τοῦ Χριστοῦ» (Ἀπ. β', 15), ὅστις ἔλαμψεν ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ, καταλάμπεται ἤδη, ἡλίου φαιδρότερον, διὰ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς ἐν τῇ ἀγήρῳ μακαριότητι, ἐν ἧ φέρει κατ' ἀξίαν τὸν φωτιστέφανον τοῦ Ἱερομάρτυρος καὶ ψάλλει, λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, τὴν ᾠδὴν τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου (Αὐτόθι ε', 6. ιε', 3). Ἐν μέσῳ δ' ἡμῶν παριστάμενος σήμερον «καταγγέλλων τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. β', 1), προσκαλεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς πνευματικὸν συναγεσμένον πρὸς περιφρούρησιν τῆς τε πίστεως καὶ τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν ἐν γένει ιδεωδῶν, καθ' ὅτι αὐταί, καὶ μόνον αὐταί, ἀναδεικνύουν τὰς

ἠθικὰς καὶ ἀκεραίας προσωπικότητας, θεμελιώνουν καὶ ἐξαγιάζουν τὴν ζωὴν, στηρίζουν καὶ ἐξυψώνουν τὸν πολιτισμὸν ἡμῶν, τιμοῦν, προάγουν καὶ ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Γνωστοῦ δ' ὄντος ὅτι ἡ σύγχρονος ἀντίληψις τῆς ζωῆς τῶν υλιστικῶν, ὠφελιμιστικῶν καὶ ἀντιχριστιανικῶν ἐν πολλοῖς διαθέσεων καὶ ἀρχῶν πολλῶν «χοϊκῶν» ἀνθρώπων, ἐσκοτισμένων πνευματικῶς, χρεωκοπημένων ἠθικῶς, δι' ἃ καὶ οὐ μόνον πολυλάκεις τὸ ὑψιστον ιδεῶδες, ἡ πίστις, ἡ ἀρετὴ, ἡ ἠθικότης καὶ τιμιότης δὲν ἀναγνωρίζονται, ἀλλ' ἐμπαίζονται, χλευάζονται, διώκονται, ἡμεῖς, οἱ συναισθανόμενοι τὰς πολλαπλὰς ἡμῶν εὐθύναις ἐναντι Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων, ὀφείλομεν, ὡς ἀπόγονοι μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς Πίστεως, ὅπως ἀνεπηρέαστοι ἐμμείνωμεν εἰς τὸ καθῆκον ἡμῶν, γενναῖοι καὶ ἡρωϊκοὶ μαχηταὶ τῶν ὀσίων καὶ ἱερῶν ἀποδεικνυόμενοι καὶ ἀνώπαίοντος κόσμου ἐπιθέσεων καθιστάμενοι. Τοῦτο τὸ «μαρτύριον» τῆς ἐμμονῆς ἡμῶν εἰς τὸ ἱερὸν καθῆκον καὶ χρέος θὰ μᾶς ἀναδείξῃ ἀξίους τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, ὥστε νὰ λάμψωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐμπεδόμενοι ἐκ τῆς καθαρότητος καὶ αγωνιστικότητος τοῦ βίου καὶ ἐκ τοῦ ὑπερλάμπρου μαρτυρίου τοῦ δεδοξαμένου Ἱερομάρτυρος Χαράλάμπους, οὐτινος ἡ σκέπη, θεία χάρις καὶ βοήθεια ἔστωσαν πλουσίως ἐπὶ τε τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἐπὶ πάντας ἡμᾶς. Γένοιτο!

† Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΑΠ. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκήρυξ Νικοπόλεως

κοινῆς κληρονομίας, ἀλλὰ καὶ τὰς σοβαρὰς ἀπ' αὐτῆς παρεκκλίσεις των, ὡς καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν διαπραχθείσας ἀδικίας εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μόνον οὕτω θὰ ἀνοίξη ἡ λεωφόρος τῶν γνησίων οἰκουμηνικῶν συζητήσεων καὶ ἐπαφῶν μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν.

Φοβούμεθα, ὅτι θὰ χρονίση.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνεκοίνωσε, ὅτι διὰ Β. Διατάγματος θὰ συσταθῇ νέα Ἐπιτροπὴ πρὸς ἀποκρυστάλλωσιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, βάσει τῶν πορισμάτων τῆς συγκροτηθείσης διὰ τοῦ Ν. Διατάγματος 4243/1962 Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ποτάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Φοβούμεθα, ὅτι τὸ ζήτημα θὰ χρονίση ὑπὲρ τὸ δέον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἤδη διατυπώσει τὰς παρατηρήσεις της ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντος Σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ὅθεν ἡ Κυβέρνησις, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, δέον τὸ ταχύτερον νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ψήφισιν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου, ἵνα μὴ σπαταλᾶται πολὺτιμος χρόνος.

Ἔχει διπλοῦν νόημα.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου ἀπονομῆ ὀφφικίων εἰς κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, διακρινομένους διὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν προσφερομένας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατριδα, ἔχει διπλοῦν νόημα. Διὰ τῶν τιμητικῶν τούτων διακρίσεων, ἔθεν μὲν ἐκδηλοῦται τὸ ὅτι ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ μετὰ στοργῆς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἐφημεριακοῦ μας Κλήρου καὶ βραβεύει τὰς προσπάθειάς καὶ τοὺς ἀγῶνάς των, ἐτέρωθεν δὲ προβάλλονται τὰ ἐκλεκτὰ παραδείγματα τῶν δραστηρίων ἱερέων πρὸς μίμησιν.

Ἄς εὐχρηθῶμεν, ἵνα ἡ ἀπονομῆ ὀφφικίων εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἐφημεριακοῦ μας Κλήρου γίνῃ συγχροτέρως πρὸς προβολὴν τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἀναμφισβητήτως ἀληθές.

Καθ' ἃ ὑπεμνήσθη προσφάτως ἀπὸ τῶν στηλῶν περιοδικοῦ, ἐν συνέδριον παιδαγωγῶν, κοινωνιολόγων καὶ δικαστῶν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι «τὸ κῶμα τῆς ἀσεβείας καὶ ἀθείας καὶ ἐξαθλιώσεως τῆς νεότητος» ὀφείλεται εἰς πράκτορας τοῦ κομμουνισμοῦ, οἵτινες, διὰ νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τὰς δυτικὰς κοινωνίας, ὑπὸ τὸ προσώπειον νέων καὶ συγχρονισμένων δῆθεν παιδαγωγικῶν ἰδεῶν, ἐπροπαγάνδισαν τὴν ἠθικὴν «ἐλευθερίαν» καὶ ἀσυδοσίαν.

Δὲν εἴμεθα βέβαιοι, ἐὰν ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι ἀληθής, δηλαδὴ ἐὰν αἱ ἰδέαι αὗται καὶ ἐὰν ἡ καθ' ὅλου πνευματικὴ σῆψις ἐν τῇ Δύσει εἶναι ἐξωγενεοῦς καὶ οὐχὶ ἐσωγενεοῦς προελεύσεως. Ἀσφαλῶς ἐπαιξε ρόλον καὶ ὁ ἐσωγενὴς παράγων. Ἐπ' πάσῃ περιπτώσει τὸ ἀναμφισβητήτως ἀληθές εἶναι, ὅτι ἡ ἄνευ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ ἐλευθέρᾳ ἠθικῇ ὀδηγεῖ τοὺς νέους εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κατάπτωσιν. Ὅθεν τὸ ἐν Ἑλλάδι παιδαγωγικὸν ἔργον πρέπει, πάσῃ θυσίᾳ, νὰ κρατηθῇ μακρὰν πάσης ἀπαραδέκτου καὶ διαλυτικῆς χειραφεσίας ἀπὸ τῶν ἐλληνορθοδόξων ἀρχῶν.

Πότε ἐπὶ τέλους;

Ἡ κατόπιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου περικοπὴ σκηρῶν τινῶν ταινίας, προβαλλομένης κατὰ τὰς τελευταίας ἑβδομάδας εἰς τὰς αἰθούσας τῶν κινηματογράφων, καὶ ἡ δεδικομολογημένη ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ ἀναλήψεως ἀγῶνος ἐναντίον τῶν ἀσέμνων κινηματογραφικῶν ἔργων ἐσκανδάλισε πάλιν ἐκπροσώπους τινὰς τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, οἵτινες ὑποστηρίζουν τὴν ἀσυδοσίαν τῆς τέχνης ἐν ὀνόματι τοῦ δόγματος «ἡ τέχνη διὰ τὴν τέχνην» καὶ ἐν ὀνόματι τῆς δημοκρατικῆς ἐλευθερίας.

Ἄλλ' ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, δημοκρατία δὲν σημαίνει ἀσυδοσίαν, ἀλλ' ἐκουσίαν ὑποταγὴν εἰς γενικὰς τινὰς ἀρχὰς καὶ πνευματικὰς ἀξίας, αἵτινες συντελοῦν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ὅθεν καὶ ἡ Τέχνη ἐντὸς μιᾶς δημοκρατικῆς κοινωνίας δὲν πρέπει νὰ θέτῃ τορπίλῃν εἰς τὰ θεμέλια τῶν ἄλλων πολιτικῶν τομέων, ἀλλὰ πρέπει νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἁρμονικὴν συνανάπτυξιν αὐτῶν. Ἡ διάδοσις τοῦ πνευματικοῦ δηλητηρίου πρέπει νὰ εἶναι πολὺν περιοριστέον ἀξιοκατάκριτος καὶ ἀξιοπόσιμος, ἢ ἡ διάδοσις τῶν ὀλικῶν ναρκωτικῶν. Πότε ἐπὶ τέλους θὰ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ πάντων ἡ ἀλήθεια αὕτη;

Τὸ δέλεαρ τῶν ὀλικῶν παροχῶν.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἐφημερίδα «Σεπτεμβρίσκα Πομπέντα», οἱ Βούλγαροι, οἵτινες διακηρύσσουσιν τὰς ἀθεϊστικὰς τῶν πεποιθήσεις, λαμβάνουν ὀλικὰς ἀμοιβὰς ἐκ μέρους τῆς κομμουνιστικῆς κυβερνήσεως. Ὅτως οἱ μὴ βαπτίζοντες τὰ τέκνα τῶν γονεῶν λαμβάνουν 20 λέβα (525 δρχ. περίπου), οἱ νέοι, οἵτινες νυμφεύονται ἄνευ ἱερέως, λαμβάνουν 60 λέβα, οἱ δὲ κληρονόμοι, οἵτινες δὲν ἐνταφιάζουσιν ἐκκλησιαστικῶς τοὺς νεκρούς των, λαμβάνουν 10 λέβα.

Ἄλλ' ὅπως αἱ ἀπειλαὶ καὶ οἱ διωγμοὶ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐκρίζωσιν τὴν θρησκείαν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ, τοιοῦτοτρόπως οὐδὲ τὸ δέλεαρ τῶν ὀλικῶν παροχῶν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσπάσῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἐκ τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ της, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἄλλο ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ.

Θά ἦτο καλυτέρα.

Διάφορα ἐκκλησιαστικά μας μνημεία ἐξακολουθοῦν νὰ κινδυνεύουν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ δι' αὐτὰ φροντίς τῶν ἀρμοδίων κεντρικῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι ἀνύπαρκτος ἢ ὑποτυπώδης. Προχείριος ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς δύο παραδείγματα. Ἡ πλῆσιον τῶν Ἀγράφων ἐδρισκομένη ἱερὰ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος κινδυνεύει νὰ καταρρεύσῃ λόγῳ ἐγκαταλείψεως. Καὶ ὅμως ἐντὸς τῆς μονῆς ταύτης ὑπάρχει πλούτος βυζαντινῆς εἰκονογραφίας. Ἐπειτα ὁ ἱερός ναὸς Ἁγ. Γεωργίου (Ροτόντα) Θεσσαλονίκης μὲ τὰ ἀριστουργηματικά μωσαϊκά του φιλοξενεῖ πλῆθος ἀραχνῶν καὶ πτηνῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἡσυχία διαταράχθη ἐκ τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν ὁποίαν ἀξιεπαίνως ἐτέλεσεν ἐν τῷ παλαιοχριστιανικῷ τούτῳ ναῷ τὸ Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον μὲ τὰς εὐλογίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος.

Ἀσφαλῶς ἡ συντήρησις καὶ προβολὴ τῶν μνημείων τούτων θά ἦτο πολὺ καλυτέρα, ἐὰν ἀνετίθετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς θεολόγους ἔχοντας εἰδικὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιμόρφωσιν καὶ ἐὰν τὸ Κράτος εἰς τοὺς φιλοτίμους ἐργαζομένους ἐφόρους τῶν βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων διέθετε περισσότερα μέσα πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ σπουδαιοτάτου ἔργου τῶν.

Φαῦλος κύκλος.

Ἐξ χιλιάδας δραχμῶν κοστίζει εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἔνωσιν ἡ ἔκδοσις διαζυγίου καὶ χίλια πεντακόσθαι δραχμαὶ εἶναι ὁ κατώτερος μισθός. Εἰς τὴν οὐσίαν, ὅμως, τὰ διαζύγια εἶναι πάμπολλα. Ἐν εἰς τὰ δέκα ζεύγη χωρίζει, χωρὶς νομιμοποίησης, «ἀπὸ κοίτης καὶ τραπέζης». Ἐξ ἄλλου, τὸ παρελθὸν ἔτος ἐγεννήθησαν 2.550.000 ἐξώγαμα τέκνα καὶ κατεγράφησαν 2.477.000 ἀνύπανδροι μητέρες. Τὸ κράτος καὶ οἱ νόμοι κάμνουν τὸ πᾶν διὰ νὰ στηρίξουν τὸν θεσμόν τῆς οἰκογενείας. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι καθόλου ἀρκετόν. Καὶ ἡ ἐξηγησις εἶναι ἀπλοτυπία. Ἡ κομμουνιστικὴ Ἠθική, οὐδα ἄθεος, δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ εἰσὴ ἀξίας, τῶν ὁποίων ἡ προβολὴ εἰς τὰς συνειδήσεις, θά εἶναι δυνατόν νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν διάλυσιν τῶν οἰκογενειῶν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μόνον ὑλικὸν πρᾶγμα, σὰρξ. Μόνον αἱ ἀξίαι, τὰς ὁποίας διδάσκει καὶ ἐμπνέει τὸ Ἐὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στηρίζουν καὶ σώζουν τὸν θεσμόν τῆς οἰκογενείας, δίδουσαι εἰς αὐτὸν ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον νόημα. Ὅπου αὐταὶ ἀποκρύπτονται ἀπὸ τὰς ψυχὰς, οὐδεμία ἄλλη ἀγωγή καὶ οὐδὲν εἶδος νομοθεσίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσοβήσῃ τὴν κατάπτωσιν τῆς ἐννοίας καὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ γάμου.

Τὸ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἡ εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τοῦ «Ἐφημερίου» δημοσιευθεῖσα, εἰς θέσιν κυρίου ἀρθροῦ, «ἀπάντησις»

τοῦ Διευθύνοντος Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Καθηγητοῦ κ. Π. Στεριώτη εἶναι ἐν κείμενον, τὸ ὁποῖον δίδει μὲ σπανίαν εἰλικρίνειαν, διαύγειαν καὶ νηφαλιότητα, ἀνταξίας πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸν ἦθος τοῦ ὑπογράφοντος, τὴν εἰκόνα τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ ἀσφαλιστικοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἐφημερίων μας. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ δὲν εἶναι καθόλου ρόδιος. Ὁρθῶς ὑπογραμμίζεται ὅτι «οἱ πόροι τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. εἶναι τὸ σκληρὸν ὑστέρημα τῶν πενεστέρων ἀνθρώπων τῆς κοινωνίας μας» καὶ ὁρθῶς ἐπίσης ἀνομολογεῖται, διὰ τὴν χθὲς τοῦ Ὄργανισμοῦ, ὅτι τὸ Τ.Α.Κ.Ε. εἶναι «ὁ μόνος Ὄργανισμός, ὅστις παρέχει συντάξεις, ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα καὶ νοσοκομειακὴν περίθαλψιν ἄνευ ἐπιστημονικῆς βάσεως, ἄνευ ἀναλογιστικῆς μελέτης».

Ὁ σημερινὸς Διευθύνων Σύμβουλος θεωρεῖ ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς Ἐφημερίους «ἀγάπην» καὶ τὸν βαθὴν πρὸς αὐτοὺς σεβασμὸν του, ν' ἀφιερῶσιν πολὺτιμον χρόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν» καὶ ἡ διαβεβαίωσις αὐτὴ δὲν ἔχει μόνον συναισθηματικὴν ἀξίαν. Διότι παρέχεται ὑπὸ ἀνδρὸς τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιστημονικὴ ἱκανότης καὶ συνείδησις ἐγγυᾶται πράγματι νέας ἡμέρας διὰ τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐξ ἀντικειμένου δυνατοτήτων τοῦ Ὄργανισμοῦ. Ὁ καθηγητὴς κ. Στεριώτης ἀποτελεῖ μίαν προϋπόθεσιν σοβαρᾶς, θετικῆς καὶ ὀρθολογιστικῆς ἀντιλήψεως τῶν προβλημάτων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ ἀναλόγον ἐν τοῖς πράγμασιν ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν.

Εἶναι πραγματικότης.

Κατὰ τὴν ἐντύπωσιν ὄχι ὀλίγων Ἑλλήνων, ἡ χώρα μας δὲν ἔχει πρόβλημα ἀλκοολισμοῦ, ἢ σχετικὴ πρὸς τὴν καταπολέμησιν τοῦ ὁποίου ἐκστρατεία ὑπεμνήσθη καὶ ἐφέτος, κατὰ τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα τοῦ παρελθόντος μηνός, ἀφιερωμένην εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Πρόκειται περὶ πλάνης. Οἱ Ἕλληνες, γενικῶς, δὲν καταναλίσκουν οἶνοπνευματοῦχα ποτὰ εἰς βαθμὸν ἴσον πρὸς ἄλλους λαούς. Ἀλλὰ τὸ ἐπικίνδυνον ποσοστὸν ὑπάρχει καὶ ἐδῶ, ἰδίως εἰς περιοχὰς τῆς ὑπαίθρου. Αἱ στατιστικαὶ καὶ αἱ σχετικαὶ μελέται τῶν εἰδικῶν δίδουν σαφεστάτην εἰκόνα τῆς πραγματικότητος· καὶ κάθε ἄλλο παρὰ δικαιολογοῦν τὴν ἐπιπολαιάν ἐντύπωσιν τῶν ἀνυπόπτων, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ὡς πολυτέλειαν τὴν ὑπαρξιν ἀντιαλκοολικοῦ διαφωτιστικοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν χώραν μας. Ὑπάρχοντες περιωχαί, ὅπου πολλὰ ἄτομα ἀρχίζουν τὴν ἡμέραν τῶν μετῶν οὐζοποσίαν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τοῦ φαινομένου τούτου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι βεβαίως πρόσφατον, ἔχον ἤδη παρουσιασθῆ, εἰς κλίμακα αἰσθητῆν, εἰς τὸ πεδῖον τῆς κληρονομικότητος.

Ἡ ἔναντι τοῦ ἀλκοολισμοῦ διαφώτισις, μέρος τῆς ὁποίας ἔχει ἀναλάβει καὶ ἡ Ἐκκλησία, εἶναι, λοιπόν, ἀνάγκη ἀνταποκρινομένη εἰς μίαν ἀναμφισβήτητον πραγματικότητα. Πρέπει δὲ ὄχι μόνον νὰ μὴ ἐγκαταληφθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνταθῇ καὶ πραγματοποιηθῇ, διότι χωρὶς αὐτὴν οἱ ἀριθμοὶ τῶν στατιστικῶν θά εἶναι εἰς τὸ μέλλον συντριπτικώτεροι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Τὸ Γραφεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τὴν 12 Φεβρουαρίου 1965 τὸ ἐξῆς ἀνακοινωθέν: «Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν ἔλαβε γνώσιν ἐνὸς ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον ἐπέδωκεν εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν μίᾳ ἐπιτροπῇ τῶν νέων θεολόγων, οἱ ὁποῖοι τὴν παρ. Κυριακὴν ὠργάνωσαν διαδήλωσιν.

Ἐπειδὴ τὸ περιεχόμενον τοῦ ψηφίσματος ἐκρίθη ἀνευλαβές, ὑβριστικὸν καὶ ἄδικον ἡ Ἱερά Σύνοδος τὸ ἀντιπαρέρχεται. Εὐχεται ὅμως καὶ συνιστᾷ εἰς τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἐσπούδασαν τὴν Θεολογίαν διὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν νὰ συνέλθουν, νὰ ἀνανήψουν, νὰ συγκαταστήσουν τὸν ζῆλον των, νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ μὴ παρασύρῳνται ἀπὸ ἀνεύθυνα πρόσωπα.

Οἱ νεαροὶ θεολόγοι, ἀντὶ νὰ θορυβοῦν, νὰ φανασιοῦν καὶ νὰ ὑβρίζουν θὰ ἠδύναντο, ὑπέκριντες εἰς τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, νὰ προσέλθουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ νὰ βοηθήσουν οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς. Οὕτω μόνον θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐφ' ὅσον φρονοῦν ὅτι ἡ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχει καλῶς.

Ἡ ἄχρι τοῦδε στάσις των ἐξυπηρετεῖ τοὺς ποικιλιωνύμους ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἐπιστολὴν τῆς πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Γ. Παπανδρέου, ἐκφράζει τὴν χαρὰν τῆς διὰ τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις αὐτοῦ διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ἐν συνεχείᾳ ὑπογραμμίζεται ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνέκαθεν ἐπέδειξε θερμὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ θέματα, χωρῶν εἰς τὴν αἴσιν καὶ ἐπωφελεῖ λύσιν αὐτῶν πάντοτε ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σύνταξις τῆς ὡς ἄνω ἐπιστολῆς ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 12ης Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὰ μέλη αὐτῆς τὰ τῆς συναντήσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ τὸ θέμα τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ πληρώσεως τῶν χρευσουσῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 11ης μέχρι τῆς 22ας Φεβρουαρίου ἐ.ε. ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς Ἀθηνῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ τῶν παρ' Αὐτῶ Θεοφιλεστάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων, προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα κτλ. Οὕτω:

Ἐχοροστάτησε: Τῆ 14ης Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν.

—Τῆ 18ης Φεβρουαρίου εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ εορτάζοντος ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Φιλοθέης.

—Τῆ 21ης Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν.

Προέστη: Τῆ 14ης Φεβρουαρίου τοῦ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθέντος μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνεμνήστου Σοφοκλέους Βενιζέλου.

Προήδρευσε: Τῆ 11ης Φεβρουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασιματείου Κληροδοτήματος, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

—Τῆ 15ης Φεβρουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαδακείου Κληροδοτήματος.

—Τῆ 22α Φεβρουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαδακείου Κληροδοτήματος.

Ἐδέχθη: Τῆ 11ης Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, τὸν Διευθυντὰ Σύμβουλον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθηγητὴν κ. Πέτρον Στεργιώτην, τὸν ἰδιαιτέρου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Κωστόπουλον καὶ τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλαχγμένης κ. Ἰωάννην Μάμαλην.

—Τῆ 12ης Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἐλασσώνος κ. Ἰάκωβον καὶ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτον.

—Τῆ 13ης Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα καὶ Ρόδου κ. Σπυρίδωνα, τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Παν. Παναγιωτάκων, τοὺς βουλευτὰς κ. Αὐγερόπουλον καὶ κ. Ἐφραιμίδην, τὸν πρέδρον τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Παπαδερὸν καὶ τὸν σύμβουλον τοῦ ὡς ἄνω Ἰνστιτούτου κ. Μπαϊρακτάρην.

—Τῆ 15ης Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιον, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνόν, Μαρωνας κ. Τιμόθεον, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπον καὶ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανον, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννην Καρμίρη, τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Παν. Παναγιωτάκων, τὸν τέως βουλευτὴν κ. Σολομωνίδην, τὸν διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Παντελεήμονα Μπαρδάκων, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. κ. Διονύσιον Μπαϊρακτάρην, τὸν ἱεροκήρυκα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πανοσ. ἀρχιμ. Χρυσόστομον Βούλτσον, τὸν ἀντιεπαγγελέα Ἐφετῶν κ. Τούμπτην καὶ ἐκκλησιαστικὰς ἐπιτροπὰς τῆς Ἁγίας Φιλοθέης, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν κ. αὐτοῦ Ρωσικοῦ Ναοῦ.

—Τῆ 16ης Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν.

—Τῆ 17ης Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. κ. Στέφανον, τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Χρυσ. Νεαμονιτάκην καὶ τὸν κ. Μελετόπουλον τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως.

—Τῆ 18ης Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἐλασσώνος κ. Ἰάκωβον καὶ τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Χρυσ. Νεαμονιτάκην.

—Τῆ 19ης Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Κίτρους κ. Βαρνάβαν, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιον καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τὸν τέως ὑπουργὸν κ. Χρυσ. Καραπιτέρην, τὸν Ἀδάρχη τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως στρατηγὸν Παπαθανασιάδην, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου κ. Ἀγγελόπουλον καὶ τὸν καθηγητὴν τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Νέας Ὑόρκης κ. Ἄρθουρ Κράους.

—Τῆ 20ης Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Παν. Παναγιωτάκων, τὸν καθηγητὴν κ. Καραντινόν, τὸν τέως βουλευτὴν κ. Διαμαντόπουλον καὶ τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς κ. Παναγιωτόπουλον.

—Τῆ 22α Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα καὶ Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλινίκον, τὸν Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Βασιλικὸν Ἐπίτροπον παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀμίλχαν Ἀλεβιζάτον, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Παν. Μπρατσάτην, τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γεώργιον Προκόπη καὶ τὸν πρέδρον τῶν βιοτεχνῶν Καβάλας κ. Μιχαὴλ Φέσσαν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

"Άγιον "Όρος

Ἐγνώσθη ὅτι λίαν προσεχῶς ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξαγγεῖλῃ εἰδικὸν πρόγραμμα, τὸ ὅποιον θὰ περιλαμβάνῃ πλεῖστα ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀφοροῦν τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς πολιτείας τοῦ "Άγιου "Όρους. Ἐν ἀπὸ τὰ ἔργα ζωτικῆς σημασίας, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐκτελεσθοῦν, θὰ εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ συγχρονισμένου λιμένος εἰς τὴν Δάφνην, ἐπίκειον τῆς Κοινότητος τῶν Καρυῶν. Εἰς τὸν μικρὸν λιμενίσκον τῆς Δάφνης θὰ κατασκευασθῇ εἰδικὴ προβλῆς διὰ τὴν εὐχερῆ προσέγγισιν τῶν σκαφῶν καὶ ἀποβίβασιν τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ "Άγιου "Όρους. Ὁμοίως εἰς τὴν Δάφνην θὰ κατασκευασθῇ συγχρονισμένος ξενὼν διὰ τοὺς προσκυνητάς. Ἐπίσης θὰ διαπλατυνθῇ ἔτι περισσότερον ἡ ὁδὸς ἢ συνδέουσα τὴν Δάφνην μὲ τὰς Καρυάς.

Μεταξὺ τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐξαγγεῖλῃ ἡ κυβέρνησις διὰ τὸ "Άγιον "Όρος θὰ εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ βιβλιοθήκης, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ συγκεντρωθοῦν βιβλία καὶ χειρόγραφα ἀνεκτιμητοῦ ἀξίας, χρονολογούμενα ἀπὸ τὸν δέκατον αἰῶνα καὶ ἐντεύθεν.

"Ιερά Μητρόπολις Γαλλίας

Τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1965 ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ ἐπίσκοπος Κατάνης Κασσιανός, πρῦτανις τοῦ ἐν Παρισίοις ρωσικοῦ Ὁρθόδοξου Ἰνστιτούτου «"Άγιος Σέργιος».

Ὁ ἀνείμνηστος ἐπίσκοπος Κατάνης Κασσιανός, κατὰ κόσμον Σέργιος Μπεζουμπράζωφ, ἐγεννήθη τὸ 1892 εἰς τὴν Πετροῦπολιν. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν θεολογικῶν του σπουδῶν διωρίσθη καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς γενετέρας του. Μετὰ τὴν ἐπάνστασιν τοῦ 1917 ἐγκατέλειψε τὴν Σοβιετικὴν Ἔνωσιν, ἐλθὼν εἰς Βελιγράδιον. Τὸ 1925 μετέβη εἰς τὸ Παρίσι, ὅπου διωρίσθη καθηγητῆς εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος ἐκείνῳ ἰδρυθὲν Ὁρθόδοξον Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ "Άγιου Σεργίου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου παρέμεινεν εἰς τὸ "Άγιον "Όρος ὡς ἀπλοῦς μοναχός. Ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τὸ 1945, δύο δὲ ἔτη βραδύτερον ἐχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον Κατάνης, διορισθεὶς συνάμα καὶ πρῦτανις τοῦ Ἰνστιτούτου. Ὁ ἀείμνηστος ἐπίσκοπος Κασσιανός ἐθεράπευσε μὲ ἀφοσίωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τὰ θεολογικὰ γράμματα, ἀναδειχθεὶς κορυφαῖος μελετητῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ὁ ἐκλιπὼν ἐπίσκοπος Κασσιανός ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρωτερῶν τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως. Οὗτος διεδραμάτισε σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν Χριστιανικὴν Κίνησιν τῶν ἔξω τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ῥώσων φοιτητῶν. Παρηκολούθησε τὰς τρεῖς περιόδους τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ ὡς προσκεκλημένος τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος.

Ἡ κηδεία τοῦ ἐκλιπόντος ἐπισκόπου Κατάνης Κασσιανοῦ ἐγένετο τὴν 8ην Φεβρουαρίου ἐ.ε. εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τοῦ "Άγιου Σεργίου. Τῆς Νεκρωσίου Ἀκολουθίας προσέστησαν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Μελέτιος, ὁ Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρωσικῆς Ἐξάρχιας κ. Γεώργιος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Μεθόδιος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετεκάλεσε τὸν ἐπίσκοπον Βιέννης κ. Φιλάρετον εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας, διορίσασα ὡς διάδοχόν του εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀρχιεπισκοπικὴν ἔδραν τὸν ἐπίσκοπον κ. Βαρθολομαῖον. Ὁ Ἐπίσκοπος κ. Βαρθολομαῖος, ἡλικίας 37 ἐτῶν, ἐτελείωσε τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας τὸ 1954. Τὸ 1960 διωρίσθη ὑπαρχηγός καὶ τὸ 1961 ἀρχηγός τῆς ἐν Παλαιστίνῃ «Πνευματικῆς Ἀποστολῆς» τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

—Ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσφάτου ἀνακηρύξεως ὡς ἀγίου τοῦ ὁσίου Ἰωάννου Κροστάνδης ὑπὸ τῆς ὑπερορίας Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ρωσικὸν περιοδικὸν «Vestnik russkogo studenteskogo dvizenija» γράφει ὅτι οὐδὲν ὑπερόριον τμήμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἐπαφελόμενον τοῦ ἐμπεριστάτου τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ κανονισμοῦ ἀγίων καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἢ Ἐκκλησία τῆς διασποράς, ἢ ὁποία τυγχάνει προσωρινὴ κοινότης καὶ ἢ ὁποία δὲν ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἔζη ὁ ὁσίου Ἰωάννης Κροστάνδης.

—Τέλη τοῦ 1964 ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῶν νέων κτιρίων τῆς ρωσικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ "Άγιου Βλαδιμήρου εἰς Crestwood τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ὡς γνωστόν, ἡ διδασκαλία εἰς τὴν σχολὴν ταύτην διεξάγεται εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Σήμερον φοιτοῦν εἰς τὴν εἰρημένῳ σχολὴν 50 περίπου φοιτηταί, ἧτοι 26 Ῥῶσοι, 5 Σύριοι, 6 Ἕλληνες, 4 Σέρβοι, 1 Ρουμῶνος, 1 Ἀλβανός, 1 Ἰάπων, 1 Οὐκρανός, 2 Αἰθίοπες καὶ 1 Ἀμερικανός τῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας.

—Τὴν 11ην Νοεμβρίου 1964 ἐχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον ὁ ἀρχηγός τῆς ἐν Γαλλίᾳ ομάδος ὀρθοδόξων Ἰωάννης Κοβαλέσκου. Ἡ ὁμάς αὐτῆ ἐγένετο δεκτὴ, κατόπιν μακρῶν διαπραγματεύσεων, ὑπὸ τῆς ὑπερορίας Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὡς αὐτόνομος Κοινότης. Ἡ χειροτονία ἐτελέσθη εἰς τὸν "Άγιον Φραγκίσκον τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ ῥώσου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰωάννου Μαξίμοβιτς καὶ τοῦ Ρουμῶνου ἐπισκόπου κ. Θεοφίλου Ἰονέσκο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

"Ιερά Μητρόπολις Πατρῶν

ΚΛΗΣΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Πρὸς τὸν διάκονον Εὐθύμιον Κουλουμπῆν

ἀγνώστου διαμονῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ν. 5308 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» καλοῦμεν σε ὅπως ἐμφανίσθῃς ἐνώπιον τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν τὴν 20ὴν Μαρτίου ἐ.ε. ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 10ην πρωινήν, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενης σοι κατηγορίας, δι' ἣν ἐνεργοῦνται ἀνακρίσεις συμφώνως τῶ ὑπ' ἀριθμ. 2302/1964 ἐγγράφῳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Ἐν Πάτραις τῆ 9ῃ Φεβρουαρίου 1965

Ὁ Ἀνακριτῆς
Μιχαὴλ Καραμπατάκης
Ἱερεὺς

Ὁ Γραμματεὺς
Δημήτριος Ἀθανασόπουλος
Ἱεροδιάκονος

"Ιερά Μητρόπολις Γόρτυνος κα Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ.Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Χρυσοχωρίῳ Γορτυνίας Ἱ.Ναοῦ τοῦ "Άγιου Γεωργίου, καλοῦμεν ἅπαντας τοὺς κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ ἐν Δημητσάνῃ Μητροπολιτικὸν Ἡμῶν Γραφεῖον τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Δημητσάνῃ τῆ 8ῃ Φεβρουαρίου 1965.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

"Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 47 παρ. 1 καὶ 50 παρ. 1 ἔδαφ. 2 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ "Άγιου Ἀντωνίου τοῦ Ψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆς αἰτήσεως μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίχῃ τῆ 8ῃ Φεβρουαρίου 1965.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σίνδου Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς

μηνός, από τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου 1965.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 παρ. 1 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Θεσσαλονίκης, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνός, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου 1965.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Χούνης καὶ 2) Ἀγίου Δημητρίου Ἀνυφί, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 18ῃ Φεβρουαρίου 1965

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κωνσταντίνου Καβαρνόυ, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Πρόλογος καὶ εἰκόνες ὑπὸ Φωτίου Ν. Κόντογλου. Ἐκδόσεις «Πανελληνίου Ὁρθοδόξου Ἐνώσεως» (Π. Ο. Ε.), Ἀθήναι 1964, σελ. 30.

Ἀρχιμ. Ἰακώβου Λιαρομάτη, Ἀγαπᾶτε... Ἐκδόσεις «Ἑλληνικῆ Ἀναγέννησις», Πάτραι, σελ. 39.

Τοῦ αὐτοῦ, Τέρμα ἢ ἀφετηρία; «Ἑλληνικῆ Ἀναγέννησις», Πάτραι, σελ. 110.

Τοῦ αὐτοῦ Μεξαναγὸ τὸν πόνο. Ἐν Πάτραις, σελ. 96.

Ἱερωνύμου Κοτσώνη, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Ἡ περὶ ἐλευθερίας χριστιανικῆ ἀντίληψις. Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1961 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀγίου Δημητρίου. Θεσσαλονίκῃ 1963, σελ. 23.

Περιοδικά:

Ζωή, Ἀθήναι 11 καὶ 18 Φεβρουαρίου 1965, ἀριθ. 2429, 2430.

Ὁσία Εἰρήνη ἢ Χρυσοβαλάντου, Ἰανουάριος 1965, τεῦχος 50.

Πάνταινος, Ἀλεξάνδρεια 1965, ἀριθ. 1.

Συζήτησις, Φεβρουάριος 1965, τεῦχος 62.

Νέα Ζωή, Ἰανουάριος 1965, ἀριθ. 16-17.

Ἀμπελος, Φεβρουάριος, 1975, ἀριθ. 2.

Τὰ Χαρούμενα Παιδιά, Φεβρουάριος 1965, ἀριθ. 158.

Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, 1 Φεβρουαρίου 1965, ἀριθ. 461.

Ὁ Σωτήρ, 17 Φεβρουαρίου 1965, ἀριθ. 215.

Σιφνατικὴ φωνή, Φεβρουάριος 1965, ἀριθ. φύλ. 2.

Ἡ σάλπιγξ τοῦ Εὐαγγελίου, Φεβρουάριος 1965, τεῦχος 2.

Τύπος, Φεβρουάριος 1965, ἀριθ. φύλ. 49.

Φατεινοὶ Ὀρίζοντες, Φεβρουάριος 1965, τεῦχος 27.

Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή, Φεβρουάριος-Μάρτιος 1965, ἀριθ. 145.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ὁρθοδοξοῦντας ἐν παντί.

Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Σημειώσεις περὶ Λαυριωτῶν Ἱγουμένων.

Χρυσοστόμου, Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ, Ἡ ἐν Εὐβοίᾳ ἱερὰ μονὴ Θεολόγου.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνώσιν (Ἡ').

Ἀρχιμ. Ι.Α. Παπαδοπούλου, Μαρριολογία (Ζ').

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Ἀπ. Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως, Τὸ Τρισσὸν ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύριον τοῦ Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Παράρτημα.

Βιβλιογραφία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ
Μενάνδρου 4—Ἀθήναι—Τηλ. 533.805

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα